CENSVRA CONFESSIONIS FIDEI,

Seu potius perfidiæ Caluinianæ,

Quæ nomine Cyrilli Patriarchæ Conſtantinopolitani edita circumfertur.

Auctore

IO. MATTHAEO CARYOPHILO

Archiepiſcopo Iconienſi.

5

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMAE,

Typis Sac. Congregationis de Propag. Fide.

M D C X X X I.

SVPERIORVM LICENTIA.

Ga Acqua

Imprimatur ſi placet Reuerendiſſ.P.M. Sac. Pal. Apoſt.

A.Epiſc. Bellicaſtren. Viceſg.

Imprimatur

F. Nicolaus Riccardius S.P.A.M. Ordinis Prædicatorum.

BEATISS. PATRI

VRBANO VIII.

P. O. M.

EN triplex funiculus, Beatiſſime Pater; impietatis Caluinianæ; fraudis, ſiqua latet, Cyrillianæ; & calumniæ in Græcos plus quam inhumanæ. Putarunt homines impij, funiculum hunc triplicem tam arctis, tam perplexis connexum Herculeis nodis, vt nulla vi, nulla cuiuſuis induſtria rumpi poſſet. Tuis tamen auſpicijs ſumme Pontifex Vrbane VIII. gladio ſpiritus rumpi potuit funiculus peccatorum. Nam ſicut olim propugnator fidei Cyril-

rillus Alexandrinus, vt Neſtorij funiculum rumperet, ad Cæleſtinum confugit ſummæ Sedis Epiſcopum; ita nunc vt triplex Cyrilliani nominis rumperetur funiculus, pietatis, auctoritatis, imperij tui fuit. Faxit omnipotens Deus, vt iam ruptus primus funiculus non amplius trahat; alter amplius non trahatur; tertius à quo trahendus eſt, trahi ſe patiatur; & ſpectet attractus ad hæreditatis Dei funiculum.

S. T.

Humillimus ſeruus
Io. Matthæus Archiep. Iconienſis.

Funiculos nectit plectenda ad crimina Chriſtus;
Funiculos nectit, fallat vt hæreticus.
Quid facit hæreticus, dum lucis abutitur armis,
Vertere quàm lucem nititur in tenebras?

CENSVRA CONFESSIONIS FIDEI,

Seu potius perfidiæ Caluinianæ.

Quæ nomine Cyrilli Patriarchæ Conſtantinopolitani edita circumfertur.

CONFESSIO.

CYrillus Patriarcha Conſtantinopolitanus ſciſcitantibus intelligere de Religione Eccleſiæ Orientalis, ideſt Græcæ; Quid credamus videlicet, quidve ſentiamus de Articulis orthodoxæ fidei; nomine omnium Chriſtianorum communiter exponit breuem iſtam Confeſſionem; Vt ſit in teſtimonium coram Deo & tota Eccleſia, ſine ſimulatione, ſed bona conſcientia.

CENSVRA.

QVid eſt, ſine ſimulatione? Quid magis ſimulatum, quid magis fictum? In hac Confeſſione, ſeu potius confuſione fidei Cyrillus omnino videtur eſſe κωφὸν πρόσωπον. Quod ſi ſuccentor ipſe eſt, non præcentor; certe etiam illud omnino quadrabit; Vox quidem vox Iacob eſt, ſed manus manus ſuut Eſau. Quis credat, Confeſſionis huius voces eſſe Cyrilli, cum in primo eius Articulo auctor fateatur, Spiritum ſanctum procedere à Patre per Filium: quod Neſtorius huius Catholicæ veritatis primus oppugnator, & Theodoretus in hac materia Neſtorij propugnator, idem eſſe voluerunt, quod ex Patre & Filio: Id vero Cyrillus hodie Patriarcha Conſtantinopolitanus pertinaciſſimè negauerit: vt conſtabit ex infra poſitis ad finem eius Anathematiſmis?

Deinde, ſciſcitantibus, inquit, de Religione Orientalis Eccleſiæ, ideſt Græcæ. Quid monſtri hoc? Quo tempore, quo loco, quis vnquam Græcorum ſenſit, dixit, ſcripſit meras nugas, mera figmenta xj. huius Confeſſionis Articulorum, vt ſingillatim patebit?

Addit etiam, nomine Chriſtianorum omnium expoſitam eſſe hanc Confeſſionem. Quis ita ſcribit? quis tantum audet? Ergo Chriſtianus idem erit quod Caluiniſta? aut Caluiniſtæ digni erunt, qui vocentur Chriſtiani? cum ſanctus Athanaſius Orientalis Eccleſiæ lumen, omnino neget, Hæreticos dici poſſe Chriſtianos. Hæretica hæc vaniloquia, cum ſint à ſenſu & traditionibus Eccleſiæ Græcorum alieniſſima, eſſe Græci Patriarchæ Confeſſionem, non græcæ leuitatis, ſed perfidæ proditionis crimen eſſet & parricidium.

ARTICVLVS II.

CRedimus ſcripturam eſſe θεοδίδακτον, & habere auctorem Spiritum ſanctum, non

alium,

alium; cui habere debemus ſidem indubitatam. Scriptum enim eſt; Habemus firmiorem propheticum ſermonem; cui bene facitis attendere, quaſi lucernæ ſplendenti in caliginoſo loco. Præterea eius auctoritatem eſſe ſuperiorem Eccleſiæ auctoritate. Nimis enim differens eſt, loqui Spiritum ſanctum, & linguam humanam; cum iſta poſſit per ignorantiam errare, fallere & falli. Scriptura verò diuina, nec fallitur, nec errare poteſt, ſed eſt infallibilis ſemper & certa.

CENSVRA.

NOn Græci, ſed hæretici Iconomachi ad eundem modum garriebant. Voces porrò ſancti Petri ita excipere, vt exponit auctor articuli, ſummæ ignorantiæ, ſummæ eſt impietatis. Scribebat Princeps Apoſtolorum, quippe vt proprius Circumciſionis Apoſtolus, aduenis diſperſionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, & cæteris adhuc iudaizantibus. Quibus propterea etiam dicit: Donec lucifer oriatur in cordibus veſtris: hoc eſt, donec perfecte amplectamini Chriſtianiſmum. Adhuc ergo iudaizantibus ſcribens, firmiorem eſſe dixit ſermonem propheticum; illis nimirum, quibus Petri voces non videbantur comparandæ cum vocibus Prophetarum. Alioquin Coryphæus probe norat, ſermonem Pauli, cuius epiſtolas fatetur eſſe partem ſcripturæ ad finem ſecundæ ſuæ epiſtolæ; non eſſe ſuo firmiorem; cum & Paulus ſcriberet; licet Angelus è cælo euangelizet vobis præterquam quod Euangelizauimus vobis, Anathema ſit.

Itaque ex Petri vocibus perperam intellectis inferre Auctoritatem Scripturæ eſſe ſuperiorem auctoritate Eccleſiæ,

ſiæ, cum & Apoſtoli ad Eccleſiam ſpectent,eſt ſcripta Apoſtolorum extra Scripturam ponere. Ex quo ſequitur, Nec ſacroſanctum Euangelium pertinere ad ſacram ſcripturam: fuit enim ſcriptum per Apoſtolos & Apoſtolorum diſcipulos. Quis verò apud Græcos dicere hoc audeat, & non vt diabolus euitetur?

Prima igitur huius Articuli intolerabilis eſt impietas, diſtinguere auctoritatem Scripturæ ab auctoritate Scriptorum Apoſtolicorum.

Secunda impietas; ponere auctoritatem Scripturæ indubitatam, auctoritatem verò Eccleſiæ dubiam; quia illa eſt à Spiritu ſancto, hæc à lingua humana.

Hæc enim aſſertio ſatanica falſitatis arguit verba Christi: Et ecce ego vobiſcũ ſum omnibus diebus vſq. ad cõſummationem ſæculi. Matth. vlt. Vbi Chryſoſt. Non tantum, inquit, ad Apoſtolos hoc dictum eſt, ſed ad omnes etiam, qui poſt illos erant crediturí: loquitur enim cum fidelibus quaſi cũ vno corpore. Rurſus aiebat Dominus; Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternum, Spiritum veritatis, Io. 14. 16. 26. Et infra Paraclitus autem Spiritus ſanctus ille vos docebit omnia, & ſuggeret vobis omnia. Vbi Chryſoſtomus; Significatur, inquit, per hoc; Spiritum ſanctum nunquam receſſurum.

Si ergo Caluiniſtis verba & promiſſa Chriſti certa ſunt, neceſſe eſt vt fateantur, eundem Spiritum qui locutus eſt per Prophetas, locutum eſſe & loqui per Eccleſiam. Ergo eadem auctoritate, eadem certitudine, eadem infallibilitate. Et differentia, quam ponunt Caluiniſtæ, Chriſtum faceret non veracem: quo quid magis impium, quid magis abſurdum?

Ita Cyrillus Alexandrinus in Conc. gen. iij. p. 3. c. 34. ſcribens ad Ioannem Antiochenum: Non patimur; aiebat, conuelli à quoquam definitã à ſanctis Patribus fidem, hoc eſt fidei Symbolum. Non enim erant illi qui loquebantur, ſed ipſe ſanctus Spiritus. Hæc eſt doctrina ſanctorum Patrum Orientalium, hæc fides generalium Conciliorum; non vt diſtinguerent procacitate hæretica duplex genus aucto-

ritatis

ritatis ; & ſponſæ Chriſti Eccleſiæ tribuerent poſſe per ignorantiam errare , fallere & falli ; cum hæc neceſſariò redundent in iniuriam Spiritus ſancti .

Tertia impietas in hoc Articulo eſt ; Quòd celebratis tot generalibus Concilijs Eccleſiæ munus ſemper fuit , eſſe interpretem ortas de fide controuerſias dirimentem . At ſi per Caluiniſtas poſſet errare , falſum dixiſſet Apoſtolus Timot.ſcribens c.3.15. Eccleſiā eſſe columnam & firmamentū veritatis . Ita gener. quoq. vij. Synodus Act.6.to.2.contra Iconomachos aiebat: Eccleſiam eſſe,de qua dictum in Canticis c.4.6. Tota pulchra es amica mea , & macula non eſt in te . & ab Iſaia c.49. In manu mea depinxi muros tuos , & in conſpectu meo es ſemper .

Quarta impietas eſt ; Quod è perfidia Caluiniſtarum ſequeretur ; ſacram Scripturam , ideſt libros Canonicos , qui verbum Dei continent , eſſe incertos . Si enim Eccleſia propoſuit fidelibus auctoritatem horum librorum , potens ipſa per ignorantiam fallere & falli, non ſumus ergo in hac propoſitione certi . En diaboli machinas ore Caluiniſtarum conſtructas . Abſit , vt hos tartarei Draconis ſibilos agnouerit vnquam Orientalis Eccleſia .

ARTICVLVS VIII.

CRedimus dominum noſtrum Ieſum Chriſtum ſedere in dextra Patris , ibique pro nobis interpellare & intercedere , ſolum officio fungentem veri & legitimi Pontificis & mediatoris ; indeque ſolum curam gerere ſuorum , & præeſſe Eccleſiæ , ipſam varijs benedictionibus ornando & fœcundando.

CEN-

CENSVRA.

QVid iuuat Caluiniſtas excitare ſopitos Iconomachorum cineres? Si tamen ita illos iuuat, vt magis ad impietatem proficiant; cur falſo, perque ſummam calumniam fingũt ſociam impietatis ſuæ Græcorum Eccleſiam? Quæ ſane vt ſeptimæ Synodo addictiſſima interceſſiones Sanctorum toto animo, ſtudioſiſſime & ardentiſſime amplexatur, veneratur, & colit; edocta ab incunabulis ita ſentire & credere & ſeruare per traditiones Apoſtolorum; quas illi rurſus propoſuit contra Iconomachorum rabiem ſancta generalis vij. Synodus? Vnum agnoſcunt Græci mediatorem Dei & hominum, vtpote ſuo ſanguine Redemptorem & reconciliatorem Chriſtum Ieſum: Interceſſores autem & mediatores tanquam Dei amicos, beneficiorumque impetratores à Chriſto ſanctos omnes agnoſcunt cum vniuerſa Catholica Eccleſia, ex doctrina & teſtimonio de vetuſtiſſimis traditionibus S. Generalis vij. Synodi. Proinde Orientalis Eccleſia in ſuis quotidianis omnium horarum officijs, ſupplicationibus, Canticis nihil magis in ore habet. Nam qninto quoque verbo Beatiſſimam inuocat Virginem. & ſingulis diebus Sanctorum memorias celebrans rogat quotidie, vt ſancti ſuis apud Deum interceſſionibus opem ferant, auxilio ſint, à periculis eruant, peccatorum veniam impetrent, & ſalutem hominibus petant. Recudendi eſſent Græci, vt poſſent cum Caluiniſtis deſipere.

ARTICVLVS. IX.

CRedimus, ſine fide neminem poſſe ſaluari. Fidem autem eam vocamus, quæ eſt in Chriſto Ieſu iuſtificans; quam vita & mors Chriſti Domini peperit, Euangelium prædicat, & ſine qua nemo poteſt placere Deo.

CEN-

CENSVRA.

AT ſanam verborum formam aliter nos docet Apoſtolus Rom. 4. Non eſt autem, inquit, ſcriptum tantum propter ipſum (Abraham) quia reputatum eſt illi ad iuſtitiam, ſed & propter nos; quibus reputabitur credentibus in eum, qui ſuſcitauit Ieſum Chriſtum dominum noſtrum à mortuis. Qui traditus eſt propter delicta noſtra, & reſurrexit propter iuſtificationem noſtram. Iuſtificati ergo ex fide pacem habeamus ad Deum.

Quod exponens Chryſoſtomus; Nequis, inquit, exiſtimet, quæ de fide Apoſtolus dixit, eſſe occaſionem ſocordiæ; Pacem, inquit, habeamus; hoc eſt, amplius non peccemus, neque ad priora redeamus; Hoc enim eſt bellum gerere cum Deo. Ergo fides in Deum iuxta doctrinam Apoſtoli iuſtificat non amplius peccando. Siquidem ex eodem Apoſtolo v. ad Galatas; In Chriſto Ieſu nihil valet, niſi fides, quæ per charitatem operatur.

Non eſt igitur fides iuſtificans in Chriſto, vt Caluiniſtæ ſomniant; ſed eſt in nobis iuſtificans à Chriſto, ſi per charitatem operetur. Et Græci doctrinam ſequuntur Chryſoſtomi, qui paſſim hoc docet: vt etiam in illud j. Timot. Vt quietam vitam agamus in omni pietate. In omni pietate, ait; quia non ſolum vera fides requiritur, ſed vita etiam inculpata; Pietas enim in vtroque conſiſtit. Et in illud Matthæi xvj. Siquis vult venire poſt me, abneget ſemet ipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.

Etiam, inquit, qui ſequuntur diabolum, multa tolerant. At nos Chriſtum ſequi, & perpetuo crucem noſtram ferre debemus. Ita per fidem iuſtificari homines docent ſancti Orientales, non extrinſeca Chriſti iuſtitia, ſed intrinſeca & inhærente nobis, ſi ſuam quiſque crucem tollat, & ſequatur operibus Chriſtum.

AR-

ARTICVLVS X.

CRedimus Eccleſiam, quæ vocatur Catholica, fideles in Chriſto continere vniuerſaliter, qui vel defuncti in patria ſunt, vel adhuc in via peregrinantur. Cuius Eccleſiæ caput quia homo mortalis eſſe nulla ratione poteſt, ipſe dominus noſter Ieſus Chriſtus ſolus caput eſt; ipſeque clauum totius regiminis Eccleſiæ in manu tenet. Sed quoniam in via particulares Eccleſiæ viſibiles ſunt, & in ordine vnaquæque habet vnum primum, ipſum non eſſe propriè vocandum caput particularis illius Eccleſiæ, ſed impropriè. Et hoc, quia in ipſa membrum eſt principale.

CENSVRA.

TRes mira calliditate ſtrophas amplectitur hic Articulus.

Prima eſt; Eccleſiam, quæ vocatur Catholica, continere vniuerſaliter fideles defunctos in patria, & adhuc peregrinantes in via.

Secunda, Quòd inde ſequatur, Huiuſmodi Eccleſiæ caput eſſe non poſſe mortalem hominem, ſed ſolum Chriſtum.

Tertia, Quòd inde etiam ſequatur, particularium Eccleſiarum capita verè non eſſe capita, ſed principalia membra.

Ita Caluiniſtæ poſitis à ſe vel confictis, vel male intellectis funda-

ſundamentis, machinas conſtruunt nullo innixas fundamento. In prima autem ſtropha adeo procaces ſunt, vt generalitatem ſignificationis Eccleſiæ vſurpent ad hoc vt ſubdole vel Saluatoris ipſius ſententiæ aduerſentur. Liquet enim Eccleſiam Catholicam, cui Chriſtus præfecit viſibile caput, non aliam eſſe, quam eam, de qua dixit; Et ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam; & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam. Matt. 16. 18. Quam etiã Ioan. vlt. vocauit agnos & oues à Petro paſcendas. Si igitur Eccleſia à Chriſto ædificata fundamentum habet Petrum, & nullis oppugnationibus expugnatur, & paſtorem habet Petrum Chriſti vicariũ, quomodo hæc in cæleſtis patriæ ciues quadrent; qui nec fideles ſunt, quia non vident iam per ſpeculum in ænigmate, ſed facie ad faciem: nec vlla certamina ſuſtinent; nec paſcuntur amplius à Petro, ſiue à ſucceſſore eius? Cur hæc omnia confundunt Caluiniſtæ, quæ diſtincta ſunt; differuntque vt motus à termino, exilium à patria, felicitas à miſerijs, niſi vt primatus Petri negetur? Chryſoſtomus ſermone in illud; Aſtitit Regina à dextris tuis: Eccleſiæ titulos & prærogatiuas deſcribens: Eam, inquit, cum fornicaria eſſet, adamatam fuiſſe à Chriſto, & ab eo conuerſam in virginem. Et Chriſtum amore captum non in cælum eam tranſtuliſſe, ſed ipſum ad eam deſcendiſſe in terram. Eccleſia igitur, quæ Catholica vocatur & Apoſtolica, quæ de fornicaria facta eſt virgo, in terra, non in cælo eſt. Eſtque propriè catholica, quia locorum & temporum vniuerſitatem amplectitur; & fide ambulat, & peregrinatur, & pugnat. Triũphans verò in patria vnam cæleſtem conſtituit Hieruſalem, non locis, non temporibus variantem; quæ non bellis vexatur, ſed coronata triumphat.

Altera impietatis ſtropha eſt; Quòd mortalis homo non poſſit eſſe caput huiuſmodi Eccleſiæ. Sed quis apertam non perſpicit vafritiem? Nimirum Eccleſiæ conflatæ ex immortalibus & mortalibus non poteſt eſſe caput mortalis homo. Atqui talis Eccleſia non ea eſt, cui viſibile caput Chriſtus præfecit. Ita in tertia generali Synodo Philippus presbyter ſedis Apoſtolicæ legatus applaudẽte vniuer-

ſa Synodo vocabat mortalem tunc hominem Cæleſtinum. 1. caput omnium Synodi Epiſcoporum. Ita generalis Quarta Synodus ſanctum Leonem magnum mortalem agnoſcebat hominem; cum tamen in ſua epiſtola caput ſuum fatebatur & venerabatur, diſertiſsimis verbis ter repetito eo titulo. Quot vero locis Orientalis Eccleſiæ Patres hoc idem profeſsi fuerint, aut alijs vocibus idem plane ſignificantibus expreſſerint, appellando Papam apicem, ſummitatem, verticem Eccleſiæ, quis enumeret? Certè apud Orientales fuit etiam hæreſis Acephalorum, pars Monophyſitarum; Ex eo dicta, quod hæretici illi eſſent ſine epiſcopali capite. Si ergo tales Acephali ſunt, Eccleſiarum ergo, quibus præſunt Epiſcopi, capita Epiſcopi ſunt. Cumque capiti reſpondeat corpus, & particularis cuiuſque Eccleſiæ fatendum eſt proprium caput; omnino etiam fatendum eſt, vniuerſali quoque corpori reſpondere caput vniuerſale. Alioquin eſſe Acephalum in particularibus Eccleſiarum corporibus eſſet monſtroſum, in generali non eſſet. At hoc quis ſana mente capiat? Cum præſertim Apoſtolus ſcripſerit ad Corinthios 1.cap. 12. 20. Multa quidem membra, vnum autem corpus; in quo vult eſſe & caput, & oculos, & manus, & pedes.

Tertia impietatis ſtropha ex iam dictis refellitur: Quod particularium Eccleſiarum Epiſcopi non propriè, ſed impropriè ſint capita. Quid ſibi vult illud, propriè & impropriè? An vero ſuarum Eccleſiarum Epiſcopi non ſunt proprie capita, ſed propriè ſunt membra principalia? Siue capita dicas, ſiue membra principalia, tropus eſt Analogiæ; & fatendum eſt, vel vtrumque dici impropriè, vel eadem proprietate vtrumque. Cæterum cui ſuadebunt Caluiniſtæ, has nænias eſſe Cyrilli? Particulares Epiſcopos eſſe verè capita neget Cyrillus, qui ſe, dum Alexandrinus eſſet, inſcribebat Papam & Patriarcham, & iudicem orbis terrarum? Et nunc in ſede Conſtantinopolitana peſsimo Prædeceſſorum exemplo titulum ſibi arrogat œcumenici contra ſanctionem Euangelicam, & Sanctorum exempla Patriarcharum? Ineptiſsimè ſuas obtegunt futilitates Caluiniſtæ.

uiniſtæ. Nam in priori ad Corinthios c. 12. 13. concedit Apoſtolus rationem capitis in illo ſuo analogiæ diſcurſu. Etenim, inquit, in vno ſpiritu omnes nos in vnum corpus baptizati ſumus. Non poteſt oculus dicere manui, opera tua non indigeo: aut iterum caput pedibus, non eſtis mihi neceſſarij. Sane ex his Apoſtoli verbis conſtat, Imaginem corporis naturalis ad corpus myſticum eo tendere; vt ſicut proportione reſpōdet corpus corpori, & membra membris; ita proportione ſint in Eccleſijs, qui vicē oculorū obtineāt, & qui manuum; alij pedū, alij capitis in particulari corpore particularis, in vniuerſali vniuerſalis. Nec eſt rationi conſonum, vt admittamus in myſtico corpore ex Apoſtoli analogia oculos, & manus, & pedes ea dici proprietate, quam fert proportionis ratio; negemus verò caput propriè dici, ſed dicendum velimus principale membrum; dum principale membrum vel idem ſit quod caput; vel ſi aliud membrum ſignificat, neget eſſe caput in myſtico corpore contra diſcurſum Apoſtoli. Itaque triplici impietate Articulus x. Primo confundit verſute Hierarchias, cæleſtem & Eccleſiaſticam, contra doctrinam Areopagitæ. Secundò tollit vnitatem vniuerſalis Eccleſiæ ſub vno capite. Tertio particulares omnes Eccleſias facit Acephalas; ex quibus per Caluiniſtas tollitur omnis Hierarchia Eccleſiaſtica.

ARTICVLVS XI.

CRedimus membra Eccleſiæ Catholicæ eſſe ſanctos ad vitam æternam electos; A quorum conſortio excludi hypocritas. quamuis in particularibus Eccleſijs mixtæ cum tritico paleæ inueniantur.

CENSVRA.

EX his Caluiniſtarum fabulis ſequeretur; Iudam, quia non erat ad vitam æternam electus, non fuiſſe vnum è Collegio Apoſtolorum. Et Iulianum Apoſtatam nunquam fuiſſe Chriſtianum, quia non erat ad vitam electus. Vnde venena hæc hauſerunt Caluiniſtæ? Nimirum è permixtione illa Chriſtianorum in via & in patria talis oritur per illos Eccleſiæ vnitas, quæ nõ admittit in mẽbra Eccleſiæ peccatores, ſed tantum ſanctos, contra veram & inſtitutam à Chriſto in terris catholicæ Eccleſiæ vnitatem. Cur ergo Græci, cum ſe velint eſſe membra Eccleſiæ, peccatores tamen ſeſe fatentur; nullumque hymnum, nullum Canticum adhibent, quin peccatorum veniam petant?

Cur ſancti Orientales in peccata enormia lapſos non eijciebant ab Eccleſia; ſed quatuor illis pœnitentiæ loca aſſignabant, donec vera pœnitentia dignas pro criminibus admiſſis pœnas exoluerent? Quid commune huic œconomiæ ſanctorum, & impiæ aſſertioni Caluiniſtarum?

Ex ea enim primo ſequitur, Eccleſiam eſſe prorſus incognitam; quia certum non eſt, qui ſint ad vitam electi.

Sequitur, quia multi ſunt pro præſenti ſtatu ſancti, qui tamen ad vitam æternam non ſunt electi; tales eſſe ſanctos, nec tamen eſſe membra Eccleſiæ.

Tertio ſequitur; Eoſdem homines, cum ſæpe ad peccata labantur, & in eo ſtatu ſancti non ſint; rurſus agendo pœnitentiam reſurgant; eoſdem modo ſpectare ad Eccleſiam, modo non ſpectare.

Denique cum addunt; Quamuis in particularibus Eccleſijs mixtæ cum tritico paleæ inueniantur; egregie ſibi contradicunt. Nam ex particularibus paleis & particulari tritico fit particularis Eccleſia: & è particularibus Eccleſijs conſtat vniuerſalis: Vt verum ſit, ex tritico & paleis conſtare vniuerſalem Eccleſiam: Et veriſſimum ſit, & ſanctos & non ſanctos Chriſtianos eſſe membra Eccleſiæ.

Præ-

Præterea iſte Caluiniſtarum Articulus pugnat omnino cum illa Chriſti ſententia; Matt. 20. 16. Multi ſunt vocati, pauci verò electi. Vox enim, Eccleſia, conuocationem ſignificat. Dixit ergo Chriſtus, multos eſſe membra Eccleſiæ, ſed paucos ad vitam electos; vt exponit ibi Chryſoſtomus. En quo deuenit impietas hæreticorum, vt diuinis quoque ſententijs pertinaciſſimè obluctentur.

Illud quoque mirum, cur ſolos hypocritas ex omni numero peccatorum excludant è conſortio Chriſtianorum. Sicut enim ſalua fide poſſunt eſſe in homine peccata mortifera, ita quoque fictæ ſanctimoniæ affectatio. Si verò hypocritas intelligunt in fide; non ipſi ſolum, ſed omnes quilibet infideles extra Eccleſiam ſunt.

ARTICVLVS XII.

CRedimus Spiritu ſancto ſanctificari & doceri Eccleſiam in via; ipſe enim eſt verus Paraclitus, quem mittit Chriſtus à Patre, vt doceat veritatem, tenebraſque excutiat à mentibus fidelium. Certum enim eſt, quòd Eccleſia in via errare poteſt falſum pro vero eligendo. à quo errore ſolius Spiritus ſancti lumen & doctrina nos liberat, non mortalis hominis. Quamuis mediante opera miniſtrantium Eccleſiæ hoc poſſit fieri.

CENSVRA.

QVomodo cohærent hæc duo; Eccleſiā doceri à Spiritu ſancto: &, Certum eſſe, Eccleſiam poſſe errare? Rurſus; Lumine ſolius Spiritus ab errore nos liberari;

berari; & , liberari nos mediante opera miniſtrantium? Quis ille erit, qui cum ſit Eccleſiæ pars, non poſſit per Caluiniſtas errare cum ipſa Eccleſia? Quis ille ſit, de quo poſſimus dicere; Hic tollit à nobis errorem, quia docetur à Spiritu ſancto? Vos, inquit Apoſtolus 1. Cor. 12. 27. eſtis corpus Chriſti, & membra de membro. Si Eccleſia eſt Chriſti corpus, impoſſibile eſt Eccleſiā poſſe errare. Corpus enim Chriſti poſſe errare, eſt Chriſtum poſſe errare: ſicut corpus cœci hominis poſſe errare, eſt totum cœcum hominem poſſe errare. Errare poſſe Dei Eccleſiam antiqua fuit furentis Arij, iudaizantis Neſtorij, latrantium Iconomachorum blaſphemia; grauiore nunc crimine ab inferis per Caluiniſtas excitata.

At Eccleſiæ principes Apoſtoli in ſuo ſymbolo, quod ante 1. generale Concilium expoſuerat ſecunda ſua epiſtola ſanctus Alexander Alexandrinus Epiſc. in frag. Conc. 1. tradiderunt nobis, quid credamus de Eccleſia in hæc verba; Sanctam Eccleſiam Catholicam. Quod poſtea S. Generalis 2. Synodus explanans dixit: Vnam, ſanctam, Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Quid verò intellexerint Apoſtoli per ſanctam Eccleſiā; indicant articulis ſubſequentibus; Sanctorum cōmunionem, Remiſſionem peccatorum.

Nam ſi Eccleſia ſancta eſt, & in ea tamen eſt non ſolum communio ſanctorum, ſed etiam remiſſio peccatorum: ergo cum in ea non deſint, qui remiſſione indigeant peccatorum; ſanctitas eius ad veritatem & puritatem Catholicæ fidei ſpectat; propter quam vniuerſaliter ſancta eſt, licet non omnia eius membra ſint ſancta ſine crimine.

At ſanctitas omnis, vt ſancti Patres docent cum Baſilio magno in libro de Spiritu ſancto ad Amphilochium, à Spiritu ſancto eſt. Ergo impoſſibile eſt, Eccleſiam eſſe ſanctam veritate fidei non illuminante eam Spiritu ſancto.

Rurſus impoſſibile eſt illuminaiionem hanc à Spiritu ſancto fluere in Eccleſiam, niſi eo modo, quo Chriſtus inſtituit. Inſtituit autem ille conſtituens Petrum Eccleſiaſticæ hierarchiæ paſtorem, dicenſque illi Luc. 22. 32. Rogaui pro

ui pro te, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. Si ergo paſtorale officium Petri eſt principaliter indeficientis fidei magiſterium; modus à Chriſto inſtitutus eſt, vt mortalem hominem Spiritus ſanctus illuminet, & per Petrum Petriq. ſucceſſores ita perpetuo illuminetur Eccleſia, vt impoſſibile ſit illam errare: ſicut impoſſibile eſſet perire nauim, quæ ad gubernacula ſua ſedentem haberet artem ipſam gubernandi.

Blaſphemant ergo Caluiniſtæ dum aſſerunt, Eccleſiam poſſe errare; cum repugnet, eſſe Eccleſiam, ideſt domum Dei, & poſſe illam errare.

Blaſphemant, negando per mortalem hominem debere illam illuminari. mortalis quippe homo, Petri ſucceſſor, illuminare debet Eccleſiam, non vt mortalis homo, ſed vt Vicarius Chriſti, & inſtrumentum Spiritus ſancti; & hoc ex inſtitutione Chriſti.

ARTICVLVS. XIII.

Credimus hominem iuſtificari per fidem, non ex operibus. Cum autem dicimus, per fidem, intelligimus fidei correlatiuum, quod eſt iuſtitia Chriſti; quam fides apprehendit, nobiſque applicat ad ſalutem. Hoc autem optime, ſineque operum præiudicio ſtare cognoſcimus. Nam & opera non eſſe negligenda, eſſeque media neceſſaria, & fidei noſtræ teſtimonia ad vocationis noſtræ confirmationem, veritas ipſa nos docet. Ipſa verò per ſe eſſe ſufficientia hominem ſaluare, in Tribunalique *Chriſti comparere poſſe, vt ex condigno ſalu-*

tem retribuant; hoc eſſe falſum teſtatur humana fragilitas. At Chriſti iuſtitia applicata reſipiſcentibus, ſola iuſtificat, atque ſaluat fidelem.

CENSVRA.

IGnorantes, vt inquit Apoſtolus Rom. 10. 3. iuſtitiam Dei Caluiniſtæ, & ſuam quærentes ſtatuere, iuſtitiæ Dei non ſunt ſubiecti. Si per fidem iuſtificatur homo, non ex operibus; ergo contra, Quod facit hominem iniuſtum, erit vna infidelitas; Alia verò peccatorum genera non facient per ſe hominem iniuſtum; ſed erunt teſtimonia infidelitatis; nec erunt per ſe ſufficientia ad damnandum hominem in Tribunali Chriſti.

At hoc eſt contra doctrinam Apoſt. 1. ad Cor. 6. An neſcitis, inquit, quia iniqui Regnum Dei non poſſidebunt? Neq; fornicarij, neque idolis ſeruientes, neque adulteri, neque molles, neque maſculorum concubitores, neque fures, neque auari, neque ebrioſi, neque maledici, neque rapaces Regnum Dei poſſidebunt. Vbi Chryſoſtomus; Turbam, inquit, hominum iniquorum adducit in medium. Multi enim erant affirmantes, Deum vtpote miſericordem non punire peccata. Apoſtolus verò, inquit, errorem eſſe hunc ait maximum. Si ergo error eſt maximus opinari, Peccata præter infidelitatem nõ eſſe per ſe ipſa damnabilia in tribunali Chriſti, & non conſtituere per ſe hominem iniuſtum: error quoque maximus erit aſſerere, Bona iuſti opera eſſe ſolum à fide, non per ſe ipſa meritoria; & per ſe non conſtituere hominem iuſtum. Hoc eſt, quod ſancti Patres vbique docent; fidem non ſufficere, niſi eam quæ per charitatem operatur.

Fides verò, quæ per charitatem operatur ab Apoſtolo

Galat. 5. 6. ἐνεργουμένη vocatur. Quæ vox ita ſignificat, fidem ad iuſtificandum ſe habere paſſiuè, ſicut paſſiuè ſe habent Energumeni ad exercendos motus. Ex quo manifeſtum eſt per doctrinam & modum loquendi Apoſtoli; fidem eatenus iuſtificare, quatenus à charitate mouente applicatur ad operandum. Sic enim homo fidem habens & bona opera fit iuſtus; & iuſtitia tribuitur charitati vt mouenti, fidei vt motæ: ſiquidem fides energumena iuſtificat. Quod alijs verbis expreſſit Iacobus Apoſt. c. 2. 18. 20. 21. dicens; Fides ſine operibus mortua eſt. Sicut enim corpus ſine ſpiritu mortuum eſt, ita & fides ſine operibus mortua eſt. Falſiſſima ergo eſt Caluiniſtarum aſſertio; Iuſtificari hominem per fidem, non ex operibus.

Altera huius articuli hæreſis eſt; Quòd per fidem intelligatur fidei correlatiuum, ideſt iuſtitia Chriſti; quam fides apprehendit, nobiſque applicat ad ſalutem. At per fidem intelligi fidei correlatiuum, eſt per oculum intelligi ſolem. Ita vt qui dicit ſe habere oculum, dicat ſe habere ſolem. Sed hoc eſt omnino ſenſum non habere.

Rurſus quod aiunt; fidem apprehendere, nobiſque applicare: magnæ eſt ignorantiæ, magnæque impietatis. Siquidem apprehendere ad intellectum, applicare ſpectat ad voluntatem. Applicare enim ſibi eſt, velle & adaptare ſibi illud bonum, quod ad noſtram ſalutem operatus eſt Chriſtus. Quod ſi homo conſequeretur ſalutem applicando ſibi per actum fidei iuſtitiam Chriſti, ſuperflua plane eſſet inſtitutio ſacramentorum: tota enim efficacia illorum eſt in applicanda nobis virtute paſſionis Chriſti.

Rurſus huic poſitioni Caluiniſtarum obijceret Chryſoſtomus 1. Cor. 15. 29. quod obiecit Marcioniſtis. Illi enim, inquit, mortuis ſupponentes viuos, mortuorum loco baptizabant viuos. At hoc pacto, inquit Chryſoſtomus, liceret baptizare omnes infideles. Eodem modo per aſſertionem Caluiniſtarum liceret apprehenſam Chriſti iuſtitiam omnibus applicari.

Verum deliria hæc eſſe docet Apoſtolus Galat. 3. 27. dum

ait ; Quicumque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis. Et Rom. 13. 12. 14. Abijciamus opera tenebrarum, & induamur arma lucis. Et, Induimini dominum Ieſum Chriſtum.

Si enim Chriſtus in iuſtificatione ſit indumentum ; ideſt Chriſti gratia & omnis virtus, vt exponit Chryſoſtomus ; certum eſt, extrinſecã hanc Caluniſtarum iuſtificationem eſſe meras nugas. Indumentum enim, & quòd inſtar indumenti eſt ; tale non eſt, niſi adhæreat, & veſtiat indutum.

Tertia in hoc Articulo hæreſis eſt: Quod opera ſint neceſſaria vt fidei teſtimonia ad confirmationem noſtræ vocationis: Per ſe autem opera non eſſe ſufficientia ad ſaluandum hominem in tribunali Chriſti.

At Dominus in Euangelio Io. 15. 2. Omnem, inquit, palmitem in me non ferentem fructum tollet Pater. Vbi Chryſoſtomus ; fructum, inquit, ideſt vitæ inſtitutum. Oſtendit enim, inquit, fieri non poſſe, vt ſine operibus ſit quis in ipſo. Et Apoſtolus ad Philippenſes c. 1. 11. Vt ſitis, inquit ; ſinceri, & ſine offenſa in diem Chriſti, repleti fructibus iuſtitiæ per Ieſum Chriſtum. hoc eſt, inquit Chryſoſtomus ; cum dogmatibus rectam quoque habeatis vitam. At eſſe homines fructibus iuſtitiæ repletos, non eſt eſſe applicatam illis iuſtitiam non ſuam. Et quia fructus iuſtitiæ ſunt nõ Dogmata, ſed opera ; neceſſariò falſum eſt, Requiri opera vt fidei teſtimonia, veluti quid ſecundarium. Requiruntur enim iuxta voces Domini, & ſententiam Apoſtoli vt finis, vt quid primarium & vltima perfectio ; vt fides ſit propter opera, non opera propter fidem.

Rurſus Apoſtolus in 2. ad Corinthios: Omnes, inquit, nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti, vt referat vnuſquiſq. (nõ vt credidit) quæ per corpus geſſit, ſiue bonũ, ſiue malum. Opera ergo, quæ quiſque geſſit, examinanda ſunt, non fides. Sine charitate enim, inquit Baſilius in tractatu de Baptiſmate ; inutilis eſt ipſe etiam ſublimiſſimus

fidei

fidei actus. At qui examinantur, vt vel abſoluantur, vel damnentur, non teſtes, ſed rei ſunt. Eſt ergo Aſſertio impia, tribuere operibus vim tantum teſtimoniorum fidei. Aſſertio ſimiliter impia eſt; opera quæ in Deo facta ſunt, ſuppoſita Dei promiſſione, non eſſe per ſe ſufficientia ad comparendum in tribunali Chriſti, vt ſalutem ex condigno mereantur; quia fragilitas humana falſum hoc eſſe teſtetur: Cum Apoſtolus dicat 2. Cor. 4. 17. Quod in præſenti eſt momentaneum & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis. Vbi Chryſoſtomus de valore operum humanæ fragilitatis integrum inſtituit moralem ſermonem, & Apoſtoli voces expendit luculentiſſimè.

Sicut etiam exponens illud 2. ad Tim. 4. Bonum certamen certaui, curſum conſummaui, fidem ſeruaui: in reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ. Iuſtitiæ, inquit, id eſt omnis virtutis. Et illud, fidem ſeruaui, exponit fuiſſe labores & pericula pro fide. Si ergo iudex iuſtus reddet operibus Pauli coronam; ergo opera Pauli merentur de condigno coronam.

Ita totus hic Articulus pugnat cum fide & ſenſu Orientalis Eccleſiæ in eo, quod fidei tribuit contra Baſilij magni doctrinam in tractatu de fide; & Chryſoſtomum differentem de fide in caput 11. epiſtolæ ad Hebræos. In eo, quod iuſtitiam hominis iuſti ſtatuit extrinſecam, hoc eſt fictitiam; & perinde valentem, ac ſi quis diceret; ſedentem hominem currere alienis pedibus; & ægrotū bene valere aliena ſanitate. In eo quod aſſerunt, opera per ſe non eſſe ſufficientia, ſed valere tantum vt fidei teſtimonia. A planta pedis vſque ad verticem non eſt in hoc Articulo ſanitas, ſed inſania, & impietas, & præpoſtera fictio.

ARTICVLVS XIIII.

CRedimus liberum arbitrium in non renatis eſſe mortuum, quia nil boni poſſunt facere; & quicquid faciunt, eſſe peccatum. In renatis verò eſſe per gratiam Spiritus ſancti arbitrium excitatum. Et operatur quidem, ſed non ſine gratiæ auxilio. Ergo vt homo faciat bonum, præuenit gratia arbitrium, quod ſine gratia inuenitur eſſe vulneratum; vt à latronibus ille, qui deſcendebat ab Hieruſalem; ita vt nihil ex ſe vel poſſit, vel faciat.

CENSVRA.

OEdipo ſane indigent ænigmata Caluiniſtarum; quod omnium hæreticorum eſt proprijſſimum. Ambigua omnes dicunt, obſcura, non aperta, non plana.

Aſſerunt liberum arbitrium in non renatis eſſe mortuum, quia nihil boni poſſit facere.

Rurſus quod mortuum eſt, in renatis excitari aſſerunt, ſed eſſe vulneratum; Deinde etiam ex ſe nihil poſſe. Nihil boni poſſe, & nihil ex ſe poſſe, multum diſtant. Et quando mortuum eſt, nihil boni poſſe; quando verò excitatum, nihil ex ſe poſſe, cum ſemper poſſit malum facere; non cohærent.

Rurſus eſſe excitatum, ſed vulneratum, eſt nunquam eſſe ſanum. At nunquam eſſe ſanum adiuuante gratia Dei, negare eſt vires medici, & velle iuſtú in ſuis bonis operibus ſemper claudicare.

Si ergo liberi arbitrij mortem phyſicam intelligunt, qua

morte facultatem immortalis animæ mori impoſſibile eſt, ſecum ipſi pugnant. fatentur enim, non renatos ſemper peccare. Si peccāt, libero arbitrio peccant; non eſt ergo liberum arbitrium in non renatis phyſicè mortuum, ſiquidem nullo modo operaretur.

Si verò mortem liberi arbitrij moraliter intelligunt & metaphoricè, quia ſine Dei gratia mortuum eſt; deberent etiam ponere mortuum intellectum in non renatis; quandoquidem in illis non eſt fide illuſtratus. Cur enim voluntas non bene operans mortua ſit, & mens non vere dirigens viua ſit?

Ex quo etiam planū eſt, quam vana fuerit alia Caluiniſtarum aſſertio; Quòd fides iuſtificet, non opera bona. Nam ſi bona opera præſentia dant vitam è viuo principio prodeuntia, & ſine illis liberum arbitrium mortuum eſt: ergo iuſtificatio non oritur è ſola fide, ſed requiritur etiam illud, quod viuificat hominem. Quod propterea non teſtis vitæ, ſed vita, ſeu præcipua vitæ pars eſt. Aliter de libero arbitrio ſentiunt & docent ſancti Patres Orientales.

Nam ſanctus Athanaſius in oratione contra Gentes, ideſt homines non renatos, dum explicat; Quomodo hominis anima prolapſa fuerit ad vitia & idololatriā; Anima, inquit, cum motu perpetuo moueatur, ſuis vtitur facultatibus, abuiturque illis ad excogitata deſideria. Nam creata eſt libero ornata arbitrio. Poteſt enim ſicut ad bona inclinari, ita & bona auerſari. Omnino autem ceſſare à motu non poteſt. Et cum liberum ſuum agnoſcat arbitrium, videt ſe poſſe corporeis vti membris ad vtrūmque. Ita ſuis facultatibus abutens mouet ſui corporis membra ad ea, quæ ſunt oppoſita; & putat ſe non peccare, dum agit quæ ſuæ ſunt poteſtatis. Et multa ſimilia ſanctus Pater addit in illa Oratione, & alibi paſſim. Nuſquam tamen dixit, in non renatis liberum arbitrium eſſe mortuum.

Sanctus verò Baſilius in tractatu de libero arbitrio explicans, quæ ſit vis eius in renatis: Liberum, inquit, In homine arbitrium in eo ſitum eſt, vt velit, aut nolit reſiſtere

diabolo ; non vt plane poſſit victoriam de affectibus reportare. Norunt enim qui mentem habent illuſtratam, nequaquam ſuo robore poſſe vincere aduerſarij ſcandala, ſed per inuictam Dei virtutem. Et nuſquam Baſilius, aut alius Pater dixit, liberum arbitrium in renatis ad vitam reuocari. ita.n. Baptiſmo inter alia nomina hoc etiam dediſſent, & vocaſſent illud ſicuti regenerationem, ita & liberi arbitrij reſurrectionem. Nunc autem ſanctus Gregorius Nazianzenus oratione in ſanctum Baptiſma; Vocatum, inquit illud, Donum, Vnctionem, Illuminationem, Incorruptionis indumentum, Regenerationis lauacrum, Vetuſtatis innouationem, Sigillum: excitationem verò, id eſt reſurrectionem eſſe liberi arbitrij mortui nemo dixit.

Sed familiare eſt hæreticis adhærere ſemper extremis. Pelagiani liberum arbitrium ita viuũ & potens viribus ponebant, vt crederent hominem ſine Dei gratia poſſe omnia mandata implere. Contra Caluiniſtæ aſſerunt, liberum arbitrium extinctum in non renatis, & excitari in renatis. fides verò Catholica illud nunquam extingui, ſed attenuatum eſſe docet & inclinatum.

ARTICVLVS XV.

CRedimus Euangelica ſacramenta eſſe in Eccleſia, quæ Dominus inſtituit in Euangelio. Et ipſa eſſe duo. Ampliorem numerum ſacramentorum non habemus, quia inſtitutor nõ plura tradidit. Porro conſtare verbo & elemento, eſſeque ſignacula promiſſionum Dei, & conferre gratiam non dubitamus. Vt autem ſacramentum ſit integrum, opus eſſe vt concurrat res terrena, & actio externa cum vſu rei ter-

terrenæ à Chriſto Domino inſtituto, atque cum vera fide coniuncto; Quia fidei defectus præiudicat integritati ſacramenti.

CENSVRA.

ARticulus iſte, in quo iuxta fidem Catholicam exprimendus erat ſeptenarius ſacramentorum numerus, amplectitur ſeptem pernicioſiſſimas hæreſes.

Prima eſt; Quod illa tantũ vult eſſe ſacramenta Euangelica, quæ Dominus inſtituit; hoc eſt expreſſa habentur in Euangelio. At pari omnino ratione illa tantum credenda eſſent dogmata Euangelica, quæ tantum expreſſa habentur in Euangelio. Cur ergo Caluiniſtæ in 7. huius ſuæ Profeſſionis Articulo bene fatentur Beatiſſimam Dei Matrem eſſe ſemper Virginem, quod non eſt expreſſum in Euangelio? Cur in 16. Articulo bene fatentur Dogma de non iterando Baptiſmo, quod non eſt expreſſum in Euangelio?

Deinde qui Dogma de numero ſeptem Euangelicorum ſacramentorum volunt, vt credatur, expreſſum eſſe in Euangelio; qua ipſi licentia finxerunt noua & inaudita dogmata, in articulis huius Confeſſionis expoſita, quæ non modo non ſunt, nec eſſe poſſunt expreſſa in Euangelio, ſed omnino pugnant cum Euangelio? Iuſtificationem eſſe ex fide nõ ex operibus: Hominem iuſtificari apprehenſa & applicata ſibi Chriſti iuſtitia: Membra Eccleſiæ compoſitæ ex beatis & non beatis eſſe ſanctos: Tranſubſtantiationem eſſe excogitatam: Purgatorium eſſe commentum?

Secunda hæreſis, Sacramenta eſſe duo.

Tertia, Quia inſtitutor non plura tradidit. Quærendum à Caluiniſtis, vbi Dominus tradiderit duo, & non plura ſacramenta? Neque enim quando dixit Matt. vlt. 19; Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos; &c. expreſſè dixit, per illa verba, quæ tunc proferebat, ſe inſtituere ſacramentum.

tum. At eodem loquendi modo vſus, cum dixit: Io.20.22. Accipite Spiritum ſanctum; quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; &c. cur non inſtituerit ſacramentum, & ſi non expreſſerit, rationem reddant Caluiniſtæ. Per ſimiles enim loquendi modos velle Chriſtum modo inſtituiſſe, modo non inſtituiſſe Sacramentum, eſt perfidæ voluntatis, non Chriſtianæ pietatis.

Ita etiam cum eodem loquendi modo ſit vſus Dominus, cum dixit; Accipite, & manducate: Hoc eſt corpus meum. Et rurſus; Hoc facite in meam commemorationem: ediſſerant Caluiniſtæ, cur per verba priora credendum ſit inſtitutum eſſe à Chriſto Sacramentum Euchariſtiæ; per poſteriora verò non eſſe inſtitutum ſacramentum Ordinis ad tāti ſacramenti confectionem? Vtrobique enim vſus eſt eodem loquendi modo; nec expreſſit, hic ſe inſtituere, ibi non inſtituere ſacramentum.

Sed quantum impudentiæ genus eſt, & quanta mentiendi libido, vt Græcorum Eccleſiæ tribuant haſce de numero ſacramentorum enormitates? eſt ne verò quicquam in Eccleſia Græcorum expreſſius, notius, vſitatius perpetuo uſu, ritibus ac ceræmonijs ſeptem Sacramentorum? Illi, qui ſchiſmatis anteſignani fuerunt, multa ſunt auſi, vt ritus diuerſitatem Oriētalis Eccleſiæ diuerſitate quoque dogmatum ſepararent: at veritatem, numerum, intrinſecas Sacramentorum partes Dei beneficio non attigerunt; ſed ſumma Dei prouidentia factum eſt, vt in re Sacramentorum perpetua & mira Orientalis atque Occidentalis Eccleſiæ concordia peruerſitatem confundat hæreticam.

Quarta hæreſis; Sacramenta conſtare verbo & elemento. Abyſſus abyſſum inuocat. Ita philoſophantur, qui ad binarium numerum ſacramenta omnia redigunt. Nam etiam ſi detur illis, elementum eſſe quod in alijs ſacramentis mixtum ex elementis eſt; materiale tamen pœnitentiæ & matrimonij nullo modo poteſt eſſe elementum.

Quinta hæreſis: Sacramenta eſſe ſignacula promiſſionum Dei. At ex hoc ſequitur, Euangelica Sacramenta nihil differre à Circumciſione. Dicit enim Apoſtolus in epiſtola

ad

ad Romanos, cap. 4. 11. 13. Et ſignum accepit circumciſionis, ſignaculum iuſtitiæ fidei.

Rurſus, Non enim per legem promiſſio Abrahæ, ſed per iuſtitiam fidei. Si iuſtitiæ fidei facta eſt promiſſio, & circumciſio eſt ſignaculnm iuſtitiæ fidei: ergo circumciſio eſt etiam ſignaculum promiſsionis, quæ facta eſt iuſtitiæ fidei. At ſacramenta Euangelica per Caluiniſtas ſunt pariter ſignacula promiſsionum Dei: nulla eſt ergo differentia & excellentia per ipſos Sacramentorum nouæ legis.

Verũ ſancti Patres, & ad rem noſtram Orientales, nõ loquuntur de Baptiſmate quaſi de ſigno promiſsionis, ſed vim & efficaciam inſtrumentalem in illo agnoſcunt.

Quare in Euchologio, vbi deſcripti ſunt ritus conferendi Baptiſmatis more Græcorum, præmittuntur piæ quædam preces ſuper aquam baptiſmi in hæc verba.

Vt ſanctificetur hæc aqua virtute, efficacia, & aduentu Spiritus ſancti, Dominum deprecemur.

Vt immittatur in ipsã gratia redemptionis, & benedictio Iordanis, Dominum, &c.

Vt in has aquas ſuperueniat purgatiua operatio ſupereſſentialis Trinitatis, &c. Et in ſequentibus orationibus vtuntur his verbis.

Ipſe igitur amator hominum Rex nunc quoque adeſto per aduentum ſancti tui Spiritus, & ſanctifica hanc aquam, & da illi redemptionis gratiam, benedictionem Iordanis; fac illam incorruptionis fontem, ſanctificationis donum, qua remittantur peccata, & fugentur morbi, & ſit dæmonibus exitium; ad quam virtutes aduerſæ non accedant, ſed ſit angelica virtute plena, fugiantque ab ipſa qui tuæ creaturæ inſidiantur.

Rurſus; Oſtende aquam hanc ſanctificationis aquam, purgationem carnis & ſpiritus, vinculorum ſolutionem, peccatorum remiſsionem. Ita preces illæ pleniſsimæ ſunt his loquendi formulis; quas ex doctrina Areopagitæ de Hier. Eccleſi. cap. de Baptiſmo traditas ab Apoſtolis & à ſanctis Patribus acceptas Orientalis Eccleſia tenuit ſemper ac tenet.

Sexta

Sexta hæreſis; Vt ſacramentũ ſit integrum, opus eſt vt concurrat res terrena, & actio externa cum vſu rei terrenæ. Modus iſte explicandi naturam ſacramenti cum ſit valde improprius & ſummè impius eo tendit, vt integritatem Euchariſtiæ velit eſſe in vſu, ſicut contingit in baptiſmo. At hoc eſt pugnare cum omnibus ſanctis Patribus, contrà euidentiſsimã liturgiæ Græcorum veritatem, contra modum inſtitutionis & Saluatoris ipſius verba.

Siquidem ipſe baptiſmum inſtituit per verbum ſignificationis actiuæ; Euntes docete, baptizantes in nomine &c. Matt. vlt. 19. Marc. 16. 15: At Euchariſtiam inſtituit per verbum ſubſtantiuum, Hoc eſt corpus meum.

Perficitur ergo baptiſmus, ſicut inſtitutus eſt, per actionem & vſum aquæ.

Perficitur Euchariſtia per eſſe rei, quæ ſignificatur, ſicut inſtituta eſt. Res autem, quæ ſignificatur, eſt Chriſti corpus & ſanguis. Et quia eſſe prius eſt vſu, idcirco falſiſsimum & blaſphemum eſt, integritatem Euchariſtiæ pendere ab vſu. Ex innumeris, quæ poſſent afferri, Orientalium teſtimonijs hoc erit ſatis; Quòd Sacerdotes Græci, ac omnes qui altari inſeruiunt, Euchariſtiam ſumpturi, eam manu tenent, & verba hæc proferunt:

Credo Domine, & confiteor, quòd tu es Chriſtus filius Dei viui, qui in hunc mundum veniſti peccatores ſaluos facere, quorum primus ego ſum.

Non ergo in vſu, non in comeſtione, ſed ſub ſpeciebus panis agnoſcit Orientalis Eccleſia ſubſtãtialiter præſentem Chriſtum, & ſacramentum Euchariſtiæ fatetur prius eſſe, quam vſus accedat.

Septima hæreſis; Vt ſacramentum ſit integrum, opus eſt, vt rei terrenæ vſus à Chriſto inſtitutus ſit cum vera fide coniunctus. At hoc eſt damnare ſanctam generalem 1. Synodum; quæ 8. ſuo Canone præcepit, Nouatianos hæreticos eſſe recipiendos per manus impoſitionem; Canone verò 19. Paulianiſtas eſſe omnino rebaptizandos.

Similiter & ſancta generalis 2. Synod. ſtatuit 7. ſuo Canone, Arianos, Macedonianos, Nouatianos, Quartodecima-

cimanos, Sabbatianos, Apollinariſtas, non eſſe rebaptizandos. Ergo falſum eſt, Defectum fidei præiudicare integritati ſacramenti. Ariani enim & Macedoniani, ac cæteri allegati verã fidem non habebant, & verè tamen baptizabant.

ARTICVLVS XVII.

CRedimus alterum ſacramentum à Domino inſtitutum eſſe illud, quod vocamus Euchariſtiam. Nocte enim, qua tradebat ſemetipſum, accipiens panem, & benedicens dicebat Apoſtolis: Accipite, & manducate; Hoc eſt corpus meum. Et accepto calice gratias agens dicebat; Bibite ex hoc omnes; Hic eſt ſanguis meus, qui pro multis effunditur. Hoc facite in meam commemorationem. Et addit Paulus; Quotieſcumque enim comederitis panem hunc, & calicem hunc biberitis, mortem Domini annuntiabitis. Iſta eſt ſimplex, vera & legitima huius mirabilis ſacramenti inſtitutio. In cuius adminiſtratione præſentiam veram, realem Chriſti Domini confitemur & profitemur. At illam, quam fides nobis offert, non autem quam excogitata docet Tranſubſtantiatio. Credimus enim, fideles corpus Chriſti manducare in cœna Domini, non dente materiali terendo, ſed animæ ſenſu percipiendo; cum corpus Chriſti

non ſit illud, quod oculis in ſacramento ſe ſe offert; ſed illud, quod ſpiritualiter fides apprehendit, nobiſque præbet. Vnde verum eſt: Si credimus, manducamus, & participamus; Si non credimus, omni fructu deſtituimur. Conſequenter Calicem bibere in ſacramento, eſſe ſanguinem verum Domini noſtri Ieſu Chriſti communicare eo modo, ſicut & de corpore aſſeruimus. Inſtitutor enim ſicut de ſuo corpore, ita de ſuo ſanguine mandauit. Quod mandatum nec lacerari, nec mutilari poteſt pro libito humani arbitrij. Imo ſeruari debet inſtitutio, prout nobis tradita eſt. Vbi ergo participauerimus digne, & communicauerimus integre corpus & ſanguinem Chriſti in ſacramento, fatemur eſſe iam nos reconciliatos, capiti noſtro vnitos, & ςυσσώμεις, cum certa ſpe & cohæredes futuros in Regno.

CENSVRA.

MAgna eſt in hoc Articulo blaſphemiarum atheiſmos redolentium ſylua. Ex duobus Caluiniſtæ ſacramentis alterum eſſe dicunt Euchariſtiam.

Sed primo ipſi fatentur Articulo 15 ſacramenta conſtare verbo & elemento. Ergo per ipſos elementum in Euchariſtia erit panis & vinum; Verbum quodnam erit? Si enim verbum ſacramenti debet exprimere actionem quæ exercetur,

tur, vt patet in baptiſmo; Verbum exprimens vſum Euchariſtiæ deberet eſſe tale; Ego manduco corpus Chriſti. At nec diabolus vſpiam hoc dixit.

Secundum Atheiſmi genus. In adminiſtratione Euchariſtiæ eſſe Chriſti præſentiam. Si præſentiam Chriſti dat adminiſtratio, ergo verbum reſpondens adminiſtrationi Euchariſtiæ eſſet illud; Accipite, & manducate; Hoc eſt corpus meum. ſed poſteriora verba, Hoc eſt corpus meum; per Caluiniſtas non habent vim tranſubſtantiandi. Ergo ſenſus omnium verborum Chriſti hic eſſet; Accipite hunc panem, quo meum corpus ſignificatur, & comedite. At hoc indicat in adminiſtratione realem & ſubſtantialem præſentiã adminiſtrantis, & panis adminiſtrati; non realem & ſubſtantialem præſentiam rei immediate ſignificatæ per adminiſtrationem, ideſt corporis Chriſti. Ergo Euchariſtia per Caluiniſtas nullo modo poteſt eſſe ſacramentum, vt baptiſmus. Baptiſmus enim dicit realem & ſubſtantialem præſentiam & ſuſcipientis, & adminiſtrantis; realem & ſubſtantialem præſentiam rei adminiſtratæ, nimirum aquæ: realem & ſubſtantialem præſentiam rei per adminiſtrationem baptiſmi ſignificatæ immediatè, nimirum regenerationis. Alio modo igitur Baptiſmus eſt ſacramentum, neque illi conuenit cum Euchariſtia.

Rurſus ſi adminiſtratio dat præſentiam Chriſti, fatendum eſſet, omnes ſanctos Patres, omnes ſapientiſsimos & rituum obſeruantiſsimos Doctores Orientales à tempore Apoſtolorũ nõ intellexiſſe, non aſſecutos fuiſſe veritatem adminiſtrationis Euchariſtiæ; cũ optimè & abſolutiſsimè intellexerint adminiſtrationes aliorũ ſacramentorũ. Conſtat enim ex perpetuo ritu Eccleſiæ Græcorum, Numquam adminiſtrari per eos ſacramenta requirentia vſum materiæ, quin diſtinguant & ſeparent in illis benedictionem & conſecrationem materiæ ab adminiſtratione ſacramenti.

Ita prius benedicunt aquam, & deinde per aquam iam benedictam baptizant. Id ſeruant in ſacramento Confirmationis, idem in ſacramento extremæ Vnctionis. Qui fiat igitur, vt in ſolo ſacramento Euchariſtiæ non diſtinxerint

adminiſtrationem ſacramenti à conſecratione materiæ, ſed idem voluerint eſſe hæc duo? Quæ verò ſit materiæ conſecratio in ſacramento Euchariſtiæ ante eius adminiſtrationem, & quam differens à conſecratione materiæ in alijs ſacramentis, ſumendũ eſt ab ijſdem ſanctis Patribus: Qui oẽs vnanimi cõſenſu agnoſcũt, fatentur, prædicant, docent, & vehementiſsimo tubarum inſtar clangore affirmant, Poſt conſecrationem panis & vini ſub viſibilibus ſpeciebus eſſe Chriſtum verè, realiter, & ſubſtantialiter præſentem. Infinitum eſſet congerere teſtimonia ſanctorum, quæ in plenis Confutationibus allata iam ſunt, & ſuo loco afferentur. Satis nunc erit ad detegendũ hunc perniciſiſsimũ errorem afferre hæc pauca. Conſtat omnino, Diuinum miſſæ ſacrificiũ apud ſanctos Patres, & in ipſa liturgia vocari ſacrificium incruentum. Si ſacrificium, ergo viuæ rei oblationem: at viua res eſſe non poteſt, niſi contenta ſub ſpeciebus. Alioquin panem ſimplicem vocare ſacrificium eſſet falſiſsima propoſitio, craſsiſsima ignorantia, & indigna Patribus doctrina.

Sanctus Baſilius in orationibus liturgiæ ſuæ ante conſecrationem: Fac me, inquit, Dñe, ſancti tui Spiritus virtute potentẽ, qui habitu Sacerdotali indutus ſtem ante hoc tuum ſanctum altare, & conficiam tuum ſacrum & immaculatum corpus pretioſumque ſanguinem.

Rurſus. Et fac me dignum, vt à me tibi offerãtur peccatore & indigno famulo tuo hæc munera. Tu enim es offerens & oblatus, & accipiens & diſtributus Chriſte Deus noſter.

Rurſus in ſubſequenti oratione repetitis ijſdem precibus; Reſpice, inquit, hanc noſtram latriam, & ſuſcipe eam, ſicut ſuſcepiſti à ſanctis tuis Apoſtolis hanc veram latriam, Et quam hic vocat latriam, paulo ante vocauerat rationale & incruentum ſacrificium.

Et peracta conſecratione poſt quater repetitum eundem de vera Chriſti præſentia ſermonem, ſubiungit: Doce nos Deus noſter, vt ſanctimoniam perficiamus in timore tuo & puro conſcientiæ noſtræ teſtimonio ſumentes particu-

ſam tuarum ſanctificationum vniamur corpori & ſanguini Chriſti tui. Quibus dignè ſuſceptis habeamus Chriſtum habitantem in cordibus noſtris.

Denique ante ſumptionem Euchariſtiæ poſita eſt hæc oratio: Attende Domine Ieſu Chriſte Deus noſter de ſancto tuo habitaculo, & de ſede gloriæ regni tui, & veni ad ſanctificandum nos, qui ſurſum ſedes cum Deo Patre, & hic nobis inuiſibiliter es præſens; dignoſque effice tua potente manu, qui ſumamus immaculatum corpus, & pretioſum ſanguinem.

Et mox in gratiarum actionem: Tibi, inquit, Deus noſter gratias agimus ob ſumptionem ſanctorum, immaculatorum, immortalium, cæleſtiumque myſteriorum tuorum.

Denique concludens diuinum liturgiæ opus dicit: Abſolutum eſt pro noſtris viribus œconomiæ tuæ myſterium, Chriſte Deus noſter. Repleti ſumus interminabili vita. Percepimus deliciarũ inexhauſtas epulas. Huius perceptione nos omnes effice dignos & in futuro ſæculo.

Eaſdem ſententias continet tota Chryſoſtomi liturgia. Dico autem Baſilij & Chryſoſtomi liturgias, non quin fuerint compoſitæ & traditæ ab Apoſtolis; vt loco paulo ante citato teſtatur in liturgia Baſilius, & conſtat ex Dionyſio Areopagita libro de Hierarchia Eccleſiaſtica, capite myſterij Synaxis, ſeu Communionis; & Iuſtino martyre, & Athanaſio in eorum Apologijs. Sed quia Baſilius, & poſtea Chryſoſtomus longiores antea orationes ac preces in eum ſtatum redegerint, quo nunc ſunt. Ex quo perſpicuum eſt, tanti eſſe liturgiæ auctoritatem, quanti eſt traditio Apoſtolica, vniuerſalis Eccleſiæ fides, & atteſtatio quauis certitudine maior.

Quid dicam de liturgia Præſanctificatorum, quæ ſola enecat ſummam Caluiniſtarum impietatem? In ea, vt docet Rubrica Euchologij, ſacrificium iam peractum habetur. Et quando ad ſeruandum illius liturgiæ ritum conſecrata particula reponenda eſt in altari, dicitur hæc oratio.

Domine ſancte, rogamus te diuitem in miſericordia, vt ſis propitius nobis; dignoſque nos efficias, qui ſuſcipiamus

Vnigenitum filium tuum & Deum noſtrum Regem gloriæ. Ecce enim ſacroſanctum eius corpus & ſanguis viuificus deferuntur hac hora ſuper hanc myſticam reponenda menſam, multitudine cæleſtis exercitus inuiſibiliter ſtipata.

Et in ſequenti oratione delatis iam muneribus: Deus, inquit, qui miniſterium huius liturgiæ nobis reuelaſti, noſque peccatores præ nimia tua miſericordia poſuiſti, vt offeramus tibi munera & ſacrificia pro peccatis noſtris; & populi ignorantijs: ipſe Domine reſpice in nos indignos famulos tuos, ſtantes ante ſacrum tuum Altare, veluti ante thronum Cherubicum: in quo Vnigenitus tuus & Deus noſter ſub propoſitis tremendis quieſcit myſterijs. Vt conſcientia pura ſumentes hæc diuina ſacramenta, & ab ipſis viuificati vniamur ipſi vero Deo noſtro Chriſto; qui dixit, Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in eo. Vt inhabitante & inambulante in nobis Verbo tuo Domine, fiamus templum ſanctiſſimi & adorandi tui Spiritus.

Et ibidem ſubſequentes orationes eadem repetunt. Audeant ne ad hæc hiſcere amplius Caluiniſtæ, & atheiſmi ſui ſocios mentiri Græcos? Dubitare enim, an Græci credant & fateantur non in adminiſtratione; ſed ante omnem adminiſtrationem & omnem vſum Chriſti Domini ſubſtantialem præſentiam ſub ſpeciebus viſibilibus, eſt apertis oculis ſolem non intueri.

Tertium ex his ſequitur Atheiſmi genus. Si enim præſentia Chriſti eſt in adminiſtratione; ergo per Caluiniſtas Euchariſtia non habet rationem incruenti ſacrificij, ſed tantum ſacramenti. At hæc eſt intoleranda blaſphemia; & pugnat cum ſacroſancto liturgiæ ritu, cum ſacris generalibus & prouincialibus Concilijs, cum vniuerſo cœtu omnium ſanctorum Patrum Doctorumque Eccleſiæ catholicæ.

Vnde Chryſoſtomus oratione 2. contra Iudæos efficaciſſimè probat veritatem legis Euāgelicæ, quia nunc iuxta Malachiæ vaticinium in omni loco ſacrificatur oblatio munda. Munda, inquit ſanctus Pater, quia offertur operante

rante gratia ſancti Spiritus ; vt ſit infinitum, inquit, diſcrimen inter ſacrificium nouæ legis & ſacrificia veteris. idem repetit & oratione 4. Tantæ igitur blaſphemiæ virus non aliunde prodijt, quàm è tartareis & igniuomis Luciferi faucibus.

Quartum Atheiſmi genus. Quòd Caluiniſtæ fatentur veram & realem Chriſti præſentiam, ſed quam illis offert fides. Egregiam plane docent abſentis Chriſti præſentiam. Hæc illorum aſſertio perinde valet, ac ſiquis diceret, Rem in mente idem eſſe ac rem extra mentem. Verum hæc ſunt delirantium ſomnia. Dicant nobis Caluiniſtæ ; Si cum illis Eccleſia Græcorum laborat hiſce delirijs, cur dat communionem infantibus? Infantibus enim non poteſt offerri præſentia Chriſti per fidem. alio modo igitur adeſſe præſentem Chriſtum fatentur Græci, nimirum per ſe ſubſtantialiter, non apprehenſionis inani & fictitia præſentia. Alioquin quod labellis infantium infundunt, purum eſſet vinum. Quod ſi communionem dicas, poteris quoque lac nutricis appellare communionem.

Si verò talem præſentiam, realem & ſubſtantialem, impoſſibilem eſſe putant Caluiniſtæ, quia nolunt captiuare intellectum ſuum in obſequium Chriſti; & credunt fieri non poſſe viribus diuinæ omnipotentiæ, quod ipſi capere non poſſunt; habent in hoc ſocios veteres omnes hæreticos, ad prærupta hæreſum idcirco prolapſos, quia humani ingenij ſerpentis humi anguſtijs capere volebant altiſſima quæque Chriſtianæ veritatis myſteria.

Arius, quia ſpiritu inflatus perſcrutari volebat altiora ſe, noluit credere in immenſo Trinitatis myſterio Ingeniti & Geniti eandem numero eſſe naturam.

Neſtorius iudaica rabie noluit credere, Indiuiduum naturæ humanæ in Chriſto ſuam non habere hypoſtaſim.

Eutyches & Dioſcorus eodem arrogantiæ ſpiritu aſſerebant, Vnius perſonæ vnam omnino eſſe naturam. Cû tamen hi omnes hæretici nullo apto exemplo conuinci poſſent. At Caluiniſtæ, qui per fas & nefas volunt ſibi Græcos aſciſcere, poterant è ſontibus Patrum Græcorum qualitercumque

que haurire, Num fieri poſſit per Dei omnipotentiam pluribus in locis vnam rem eſſe.

Narrat Gregorius Nazianzenus Oratione funebri in ſuum Patrem; Eum vehementiſſima febri laborantem, ſalute iam deſperata, nullam medicis opem ferre valentibus: Erat autem, inquit, tunc celeberrima dies Paſchæ, regina dierum, & illuſtriſſima illa nox, qua frequentiſſimis luminibus Chriſtiani ſalutem ſuam concelebrant: Gregorio ipſo qui hæc ſcripſit, ſancti Epiſcopi filio, eiuſque matre, ac vniuerſo populo ſacris officijs operante in templo; & ſummis precibus petente à Deo per virtutem illius noctis, vt opem ferret; & multis lacrymis auxilium implorante: ægrotum è veſtigio expertum eſſe Dei potentiam. Horreo, inquit Nazianzenus, dum narro hiſtoriam; & auditores horrere iubet. Et, Nolite, inquit, fidem non habere: nefas enim, nobis de illo narrantibus. Aduenerat myſterij tempus, quando ſumma veneratione & ordine ſilentium fit ijs quæ peraguntur. Aegrotus verò à viuificante mortuos conſurgit. modicum mouetur primum, inde robuſtius. mox ex aduigilantibus aduocat famulis vnum de nomine, voce admodum tenui, vt præſto eſſet veſtemque porrigeret, & manũ præberet. Præſto is adfuit ſtupens, prompteq. inſeruijt. Ille verò manu ſuſtinente tanquam ſcipione vſus, imitatur dum eſſet in monte Moſem, & reſolutas manus in ſpeciem orantis accommodans, ſimul & ipſe alacriter conſecrat, vel ânte conſecrat quàm eſſent conſecrata myſteria populo; verbis quidem paucis, quantum valebat; ſed mente, vt mihi videtur, longè integerrima. ò rem admirandam, ſine altari ad altare; ſine ara ſacrificus; Sacerdos procul à conſecrandis. Et hæc illi aderant à Spiritu ſancto, ipſi quidem cognita, ſed à præſentibus minime viſa. Deinde prolatis Euchariſtiæ verbis, ita vt moris eſt, & impertita benedictione populo in lectum reuertitur, & conualeſcit. &c.

Hic manifeſte Gregorius teſtatur, conſecranda munera fuiſſe præſentia & in ſacro Eccleſiæ altari, & ſãcto Epiſcopo domi conſecranti. Cur ergo Caluiniſtis videtur impoſſibile ipſum miraculorum fontem Dominum ſedere ſimul ad dexteram

teram Patris,& ſimul contineri ſpeciebus ſacramentalibus ?

Quintum Atheiſmi genus. Non illam præſentiam, aiunt, quam excogitata docet Tranſubſtantiatio.

Hæc eſt impietatum coronis, hæc eſt blaſphemiarum blaſphemia; hoc enim eſt negare myſteriorum myſterium, vt Areopagita vocat libro de Hierarc. Eccleſiaſt. cap. de Baptiſmo. Quippe negata tranſubſtantiatione negatur Eccleſiæ vnitas, negatur vitæ fons, negatur finis & perfectio omnium ſacramentorum, vt idem Areopagita docet: negatur Chriſtianiſmus. Si forte Cyrillus hodie Patriarcha Conſtantinopolitanus euomuit horrendiſſimam hanc blaſphemiam, ſciat per hoc ſe declaraſſe Orientalis Eccleſiæ proditorem, Apoſtolicæ fidei deſertorem, Conciliorum generalium abnegatorem: ſanctorum Orientis Doctorũ, præſertim Chryſoſtomi, & Cyrilli Alexandrini, ſummorum orthodoxæ fidei præconum oppugnatorem; hæreſiarcha Neſtorio deteriorem; Macario Antiocheno monothelita peiorem, peſſimis Iconomachis ſceleratiorem. Ex tot enim, quæ in Oriente exortæ ſunt hæreſes, nulla vnquam eo impietatis progreſſa eſt, vt Tranſubſtantiationem diceret rem excogitatam.

Neſtorius, vt habemus Act. 1. 3. Synodi hoc ſyllogiſmo vtebatur. Dicebat Chriſtus Ioan. 6. Qui manducat me, & ipſe viuet. Quid manducamus, diuinitatẽ, an humanitatem? Ex quo; quia putabat humanitatem ſumi, non diuinitatem, inferebat, Chriſtum eſſe purum hominem. Cyrillus verò reſpondebat; Vt patet ex eadem Synodo p. 1. in epiſt. ad Neſtorium: Incruentum in Eccleſijs offerri ſacrificium, & myſticas accipi benedictiones; & ſumentes ſanctam carnem & pretioſum Chriſti ſanguinem ſanctificari, non vt carnem communẽ; Abſit; neque vt ſanctificati hominis; ſed carnem verè viuificam, & propriam Verbi. Quid quæſo, obieciſſet Neſtorius, aut reſpondiſſet Cyrillus, ſi nulla eſſet tranſubſtantiatio, vt blaſphemant Caluiniſtæ?

In ſexta Synodo, Act. 8. Macarius hæreticus Patriarcha Antiochenus in ſuæ fidei profeſſione repetit ipſa Cyrilli verba, & vim veritatemque tranſubſtantiationis apertiſſi-

mè

mè profitetur.

In 7. Synodo, Act. 6. tomo tertio reſponſionis ad Definitionem Pſeudoſynodi Iconomachorum ponitur illorum aſſertio; Quòd panis Euchariſtiæ ſit imago Chriſti. cum tamen hæretici ſtatim ſubiungant, & fateantur; Panem illum ſanctificari ſuperueniente Spiritu ſancto, & fieri corpus diuinum opera Sacerdotis, transferentis illum panem de communi in ſanctum. Catholicorum verò reſponſio laudat quidem eos de hac poſteriori confeſſione; obiurgat autem vehementiſſimè, quòd panem conſecratum vocaſſent imaginem Chriſti; cum ſit, inquiunt, ipſum corpus, & ipſe ſanguis. En Iconomachi transferentem fatentur Sacerdotem. At quid aliud eſt translatio panis de communi in ſacrum, quàm tranſubſtantiatio?

Certum enim & perſpectũ eſt, Orientales omnes, etiam hæreticos, omni tempore accepiſſe verba Chriſti, Hoc eſt corpus meum, in propria & litterali ſua ſignificatione. Propter quod nemo vnquam auſus eſt dubitare de vi & efficacia illorum verborum, qua poſita neceſſario ſequitur tranſubſtantiatio. Quippe notum omnibus erat, Origenem fuiſſe antiquitus damnatum a ſanctis Patribus, de inde etiam à Synodo 5 quòd Scripturæ verba, vt inquit Baſilius magnus Homilia 2. in Hexaemeron, ipſe non ſequeretur, ſed ad id quod vellet Scripturæ ſenſum detorqueret. Quod etiam repetit ſanctus Pater Homilia 3. ſuppreſſo nomine reprehendens Origenem, qui prætextu ſenſus anagogici exponebat verba Scripturæ tropicè & allegoricè. Sed hos exponendi modos inquit Baſilius, reijciendos eſſe vt ſomnia & fabulas aniles; intelligenda verò eſſe conſideratè verba Scripturæ à ſapientibus, non inflectendam eorũ veritatem.

Ita Baſilius magnus reprehenſo Origene, in libro deinde Compendioſarum Definitionum quæſtione 102. quærit: Quali timore, quaue certitudine ſumenda ſint corpus & ſanguis Chriſti. & reſpondens ait; Timorem quidem docet Apoſtolus dicens. 1. Cor. 11. 29. Qui manducat & bibit indignè, iudicium ſibi manducat & bibit. Certitudinem verò efficit fides verborum Domini dicentis; Luc. 22. 19.

Hoc

Hoc eſt corpus meum, quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemorationem.

Et Chryſoſtomus ſermone in proditionem Iudæ, & inſtitutionem myſteriorum: Adeſt, inquit nunc quoque Chriſtus, qui menſam illam ornauit, cum & ipſe nunc etiam hanc ornet. Neque enim homo eſt, qui facit vt quæ propoſita ſunt, fiant corpus & ſanguis Chriſti; ſed qui crucifixus eſt pro nobis Chriſtus. figuram implens ſtat Sacerdos, dum verba illa profert orationis; ſed virtus & gratia Dei eſt. Hoc eſt inquit, corpus meum; Hoc verbum tranſmutat propoſita. & Hom. 82. in Matt. Nos inquit, miniſtrorum tenemus locum: Qui verò eà ſanctificat, & transformat, ipſe eſt.

In ſacra verò liturgia tam Baſilius, quam Chryſoſtomus poſt peractam conſecrationem per verba Chriſti, ſubijciunt hæc, tanquam acceptà è traditione Apoſtolica; Sacerdos benedicit dicens; Cum ea traſmutaueris ſancto tuo Spiritu.

Hanc ergo certiſſimam, indubitatiſſimam, Apoſtolicam Orientalium de Tranſubſtantiatione fidem audeant negare nuperi Atheologi Caluiniſtæ, & inuiolabile Dogma Chriſtianorum vocare commentum? Siue enim ſeriem textus Euangelici ſpectes, ſiue propriam vocum ſignificationem, verba Chriſti; Hoc eſt corpus meum; non alium admittunt ſenſum, quàm quod propriјſſimè ſonant.

Litigabant Iudæi Ioannis 6. 53. quomodo caro Chriſti dari poſſet ad comedendū; & intelligebant veram & ſubſtantialem comeſtionem carnis, non metaphoricam per apprehenſionem mentis. Propterea enim dixerunt verſ. 61. Durus eſt hic ſermo, & quis poteſt eum audire? & v. 67. Ex quo multi Diſcipulorum eius abierunt retro. At verò Dominus, qui eà docebat tantum, quæ poterant ferre homines; & Ioannis 16. 12. dicebat Apoſtolis; Adhuc multà habeo vobis dicere, ſed non poteſtis portare modo: reſpondens Iudæis ſcandalum paſſis, non modo eos non liberauit eorum ſcandalo, ſed ſenſum & opinionem eorum maxime confirmauit aſſerens; Io. 6. 54. Amen, Amen dico vobis, Niſi mãducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſangui-

nem

nem, non habebitis vitam in vobis. Et reſponſione in hunc modum ſepties repetita probauit & confirmauit, quod audientes opinabantur. Hoc autem, ſi fabula Caluiniſtarum aliquid valeret, nullo modo faciendum erat Sapientiæ Dei, quæ fidem catholicam plantans debebat nudam de tanto myſterio veritatem docere; & non tale ſcandalum inutiliter præbere, propter quod multi retro abirent.

Nunc vero multum de carne ſua ſermonem Chriſtus inſtituit, vt oſtenderet Iudæis iuxta expoſitionem Chryſoſtomi; Manna olim fuiſſe vmbram & figuram; quæ verò tradebat ipſe, eſſe veritatem: quod omnino pugnat cum ſenſu Caluiniſtarum. Impoſſibile ergo eſt, è textus Euangelici ſerie dici poſſe, Chriſti præſentiam in Euchariſtia offerri per fidem; ſed neceſſario dicendum eſt, per tranſubſtantiationem Chriſtum realiter contineri.

Hoc idem fateri cogit vel ipſe grammaticæ conſtructionis modus. Senſus enim tropicus tunc habet locum, quando ſunt ſubſtantiua nomina duo. vt, Petra autem erat Chriſtus. 1. Cor. 10. 4. Nam iuxta litteræ ſenſum intelligendum eſſet, Chriſtum eſſe petram, ideſt ſubſtantiam inſenſibilem. idcirco tropicum eſſe dicimus loquendi modum. cuiuſmodi ſunt & illa: Luc. 8. Semen eſt verbum Dei; ſpinæ ſunt diuitiæ, ſolicitudines, & voluptates: Bona terra ſunt, qui verbum retinent, & fructum afferunt in patientia. At vbi demonſtratiuo nomine vtendo dicitur; Matt. 17. 5. Hic eſt filius meus dilectus: & Io. 21. 24. Hic eſt diſcipulus ille, & ſimilia, nullum habet locum tropicus ſenſus.

Si ergo dictum eſſet à Domino; Hic panis eſt corpus meum; eſſet fortaſſe aliquis Caluiniſtarum prætextus. At dicendo; Hoc eſt corpus meum; & proprius verborum ſignificatus, & Euangelica veritas, & Apoſtolorum traditio, & conſtans Catholicæ Eccleſiæ fides, & perpetuus liturgiæ vſus, & vnanimis omnium ſanctorum Doctorum cōſenſus fateri cogunt, Verba Chriſti non admittere niſi ſuum litteralem ſenſum. Vnde fit, vt vis & efficacia verborum Chriſti, quam ſupra citato loco expendit & admiratur Chryſoſtomus, efficiat quod ſignificat; & ſignificando cor-

pus,

pus, non panis ſubſtantiam, inferat neceſſariò mutationem ſubſtantiæ in ſubſtantiam, quod eſt Tranſubſtantiatio: Vere dignum omnipotentia & maieſtate Chriſti myſterium, ineffabile, & ſenſui mortalium inexcogitabile.

Sextum Atheiſmi genus. Credimus, inquiunt, fideles manducare corpus Chriſti, nō dente materiali terendo, ſed animæ ſenſu percipiendo. Non ita docet Chriſtianorum fides. Et blaſphemiam hanc damnat Chryſoſtomus pluribus locis; euidentiſſimè verò Homilia 81. in Matt. & 46. in Ioannem. Vt, inquit, non charitate ſolum, ſed re ipſa cum Chriſti carne commiſceamur, per cibum, quem largitus eſt, hoc aſſequimur. Idcirco ſe nobis immiſcuit, ſuumque corpus nobis inſperſit, vt vnum quid fiamus, tanquam corpus annexum capiti. Suum quippe oſtendens erga nos amorem, non tantum conſpiciendum deſiderantibus præbuit, ſed tangendum etiam & comedendum; & cuius carni dentes etiam infigamus, & intimo amplexu fruamur, & amoris ardori ſatisfaciamus. Et ne quis ex hoc arriperet opinandi occaſionem, Quòd Chriſti corpus in ſacra communione diſcerpatur & laceretur; Chryſoſtomus (infra) veritatem Dogmatis exponit in illa Domini verba; Ioan. 6. 62. 63. Sciens autem Ieſus, quia murmurarent de hoc Diſcipuli eius, dixit eis: Hoc vos ſcandalizat? Spiritus eſt, qui viuificat; caro non prodeſt quicquam. Verba quæ ego locutus ſum vobis, ſpiritus & vita ſunt.

Spiritaliter, inquit Chryſoſtomus, audienda ſunt verba & myſticè; ſunt enim ſpiritus & vita; ideſt diuina & ſpiritalia, nihil carnale habentia, ſeu ſpectans ad naturalem vſum; ſed omni tali neceſſitate ſuperiora ſunt, & leges inferiorum excedunt, alium continentia peregrinum ſenſum. Sicut ergo ſpiritum dixit, ideſt ſpiritalem ſenſum; ita per carnem carnalem ſenſum intelligit. Si quis ergo carnali ſenſu intelligat, nihil illi prodeſt. Quid ergo? Caro eius non eſt caro? imo verò maxime. Cur ergo dixit, Caro non prodeſt quicquam? Non de ſua carne hoc dixit; Abſit; ſed de intelligentibus verba carnaliter. Quid verò eſt carnaliter intelligere? ſuperficie tenus videre quæ propoſita ſunt,

& nihil amplius mente concipere ;hoc eſt carnaliter. Non ſunt autem hoc modo iudicanda quæ propoſita ſunt, ſed omnia myſteria inſpicienda ſunt oculis internis; hoc enim eſt ſpiritaliter. Quomodo enim caro nihil profit, ſine qua vivi non poteſt? Vides illud; Caro non prodeſt quicquam; non de carne eius, ſed de carnali auditione dictum.

Habent ex his Caluiniſtæ, non eſſe neceſſe, quia ſubſtantialiter ſumitur corpus Chriſti, vt teratur dentibus, & laceretur. Hoc enim eſt carnaliter, materialiter, ineptè myſterium intelligere.

Rurſus quia dentibus non laceratur corpus Chriſti, non licet inferre, quod ſubſtantialiter non ſubſit, ſed animæ tantum ſenſu percipiatur. Subeſt enim corpus Chriſti per modum ſubſtantiæ,nō carnalem & ſenſibilem.Et percipitur ſenſu animæ vera fide illuſtratæ præſens Chriſtus ſub ſpecie viſibili poſt peractam tranſubſtantiationem.

Sicut enim in cruce lacerabatur corpus Chriſti, & non lacerabatur diuinitas Chriſti;ita in Euchariſtia laceratur teriturq. dentibus ſpecies viſibilis ſacramenti, ſed nihil patitur contenta ſub ſpecie res ſacramenti.

Patet hoc euidentiſſime è ritu liturgiæ. Sacerdos enim in fractione ſpecierum pro ſumenda communione profert hæc verba;

Secatur in partes, & diuiditur Agnus Dei; qui ſecatur in partes, & non diuiditur; qui ſemper comeditur, & nunquam abſumitur.

Et hoc quidem eſt diuiniſſimi myſterij profundum incomprehenſibile.Caluiniſtæ verò,qui tranſubſtantiationem negant, quo iure ſacramentum hoc mirabile vocant? Magna nimirum admirabilitas, veſci pane communi,& mente Chriſtum concipere. Hebræi quoque Chriſtum venturum mente concipiebant, dum manna comederent; quod profecto nobilius pane fuit, & ad ſenſum Caluiniſtarum vocandum eſſet Euchariſtia. Quid enim refert, ſiue futurus, ſiue iam exhibitus concipiatur Chriſtus, ſi fides offerens credenti Chriſtum conſtituit Euchariſtiam?

Septimum genus Atheiſmi; Quod corpus Chriſti non

ſit illud, quod oculis in ſacramento ſe ſe offert; ſed illud, quod ſpiritualiter fides apprehendit, nobiſque præbet.

Huius erroris impietatem vel ethnicus Philoſophus derideret. Docet.n.2.de Anim.tex.65. Senſibile per accidẽs eſſe, vt ſi albũ ſit Diaris filius; hoc enim per accidens ſentit. Cum ergo ſubſtantia non ſit ſenſibilis per ſe, dicitur tamen videri homo, quia videntur eius accidentia per ſe ſenſibilia.

Hac proportione vſus Dionyſius Areopagita ſcribebat in libro de Hierarchia Eccleſiaſtica in capite de Communione: Sed ò diuiniſſimum ſacrumque ſacrificium circumiacentia tibi ſymbolica indumenta ænigmatum reuelans, perſpicuè te nobis oſtende; & mentis noſtræ oculos vnitiuo & inoperto lumine comple.

Sicut philoſophus per accidentia inquit videri hominem; ita ſanctus Pater per veſtimenta, hoc eſt accidentia non inhærentia, ſed circumiacentia docet videri Chriſtum. Et ſub circumiacentibus indumentis latere diuiniſſimum ſacrificium.

Cur ergo impia Caluiniſtarum ignorantia negat; Chriſti corpus eſſe, quod ſe oculis offert? cum ſe oculis offerat medijs circumiacentibus ſpeciebus?

Ita liturgia Græcorum habet, Chriſtum eſſe præſentem inuiſibiliter. Et ipſe dominus, vt Chryſoſtomus expoſuit, ſumendam dixit ſuam carnem ſpiritaliter; ideſt inuiſibiliter per ſe, viſibiliter per accidens.

Hoc ſenſu Chryſoſtomus ſermone de Pœnitentia 5. aiebat; Ne putes eſſe panem; ne putes eſſe vinum; Non enim vt reliqui cibi in ſeceſſum abit: Abſit. & Cyrillus Hieroſolymit. Catecheſi myſtagogica 4. dicebat; ſpecie panis datur tibi corpus, & ſpecie vini ſanguis. Etſi enim ſenſus tibi offert quod vides, noli rem iudicare guſtu; ſed fides indubitata te certum faciat, quòd Chriſti corpus & ſanguinem ſumas.

Rurſus; Eſto certus, quòd apparens panis non eſt panis, licet videatur guſtui, ſed corpus Chriſti. Ita Iudæorum & Caluiniſtarum communis eſt error. Voluiſſent enim Caluiniſtæ, quod perperam intellexerunt Iudæi. Illi carnaliter

intel-

intellexerunt, hi carnaliter ſumi vellent: magna quidem Iudæi perfidia, ſed longè maiori Caluiniſtæ.

Octauum Atheiſmi genus. Si credimus, inquit, manducamus, & participamus; ſi non credimus, omni fructu deſtituimur. Hic etiam ſub ſpecioſis verbis latet inſigne venenum. Volunt Caluiniſtæ, per fidem non vt prærequiſitam, ſed vt formalem ſumendi Chriſti rationem haberi, vel non haberi præſentiam Chriſti.

Sed ſi hoc modo manducamus, quomodo Iudas, vt inquit Chryſoſtomus oratione citata in Myſteriorum inſtitutionem;& proditor incredulus erat,& tamen manducauit?

Quod vero fructu deſtituatur, qui non credit;non infert, per actum fidei ſumi Chriſtum; ſed quod ibidem ait Chryſoſtomus; ſacrificium eſſe cibum ſpiritalem. Sicut ergo cibus,inquit, corporalis ſi feratur in ventrem malis humoribus ſcatentem, auget morbum, non natura ſua,ſed ob ventris prauam habitudinem;ita quoque in myſterijs ſpiritalibus ſolet accidere. Nã ſi inferantur in mentem nequitiæ plenam, multo magis afferunt perniciem; non quia tali natura ſint, ſed propter ægritudinem animæ communicantis. Itaq. fructu deſtitui nõ credentẽ, haberet verũ ſenſũ,ſi Caluiniſtæ intelligerent, ſubſtantialem Chriſti præſentiam non prodeſſe homini fidem non habenti. Verum hoc non admittit eorum perfidia: ſed non credentem aiunt fructu deſtitui, quia per ipſos actus credendi eſt actus comedendi corpus Chriſti: quæ eſt ſatanica hæreſis.

Nonum atheiſmi genus. Quòd inſtitutor ſicut de ſuo corpore,ita de ſuo ſanguine mandauit. Quod mandatum nec lacerari, nec mutilari debet pro libito humani arbitrij: Imo ſeruari debet inſtitutio, prout nobis tradita eſt.

Ex Anathematiſmis infra poſitis,qui à Cyrillo Patriarcha hodierno ſunt olim editi, certum eſt, hæreſim hanc conuenire inter ipſum & Caluiniſtas.

Primus ergo communis & Cyrilli & Caluiniſtarum error eſt: Quòd pro eodem ſumunt, ſumi corpus Chriſti & ſanguinem, quod mandauit Chriſtus: & ſumi ſub diuerſis ſpeciebus ab omnibus, quod nuſquam mandauit Chriſtus, nec

Apoſtolus declarauit.

Secundus error eſt: Quòd alterius ſpeciei communionem volunt eſſe lacerationem & mutilationem mandati: quod eſt condemnare omnem antiquitatem.

Tertius error eſt: Quòd piam & ſanctam inſtitutionem cõmunionis publicæ ſub altera ſpecie vocant mutilationem pro libito humani arbitrij.

Hi tres impietatis errores refelluntur tribus antidotis.

Primum eſt: Quia impoſſibile eſt, ſanctos Patres, qui Apoſtolis ſucceſſerunt, ignoraſſe, aut non percepiſſe, quid in Euangelio Dominus ſeruandum præceperit. Sed conſtat ex hiſtorijs: exempli cauſa per id, quod Euſebius narrat libro 6. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ex epiſtola Dionyſij Alexandrini: moris fuiſſe aſſeruare particulas conſecratas, quæ ægrotis viaticum eſſent: quod etiam ad hanc diem fit apud Græcos; ſeruantur enim per annum integrum particulæ: quas vt moribundi ſumãt, humectari opus eſt aqua, aut vino vel ſumi quouis alio modo. Et morẽ hũc in exeũtibus è vita ſeruari iuſſit ſancta prima Synodus Nicæna Canone ſuo 13. Ergo impoſſibile eſt Chriſtum mãdaſſe vniuerſaliter cõmunionem ſub vtraque ſpecie, & ſanctos Patres aliud egiſſe.

Secundum: Græci ad hanc diem infantibus etiam communionem dant, intingendo tantum labella eorum modiciſſimo ſanguine. Et communionem hanc infantibus ſufficientiſſimam credunt. Numquã ergo fuit hic ſenſus Caluiniſtarum & Cyrilli in Eccleſia, vt à Chriſto præcepta fuerit omnibus communio ſub vtraque ſpecie.

Tertium. Aſſerit Baſilius magnus in epiſtola de Communione ad Patriciam: Quòd perſecutionis tempore cogerentur quidam, non præſente Sacerdote vel Diacono, ſua manu cõmunionem accipere: quod, inquit, atteſtatur & eremitarum longa conſuetudo, vbi non adeſſet Sacerdos, aſſeruantium domi communionem, & per ſe ipſos illam ſumentium. Quòd Alexandriæ & in Aegypto quiuis etiam laicus vt plurimum haberet domi communionem, & per ſe ſumeret quando vellet.

Quod vbi ſemel Sacerdos peregit ſacrificium, & porre-

xit; is qui accepit, ac ſi totum ſimul quotidie ſumeret, ab eo ſumat, qui dedit; & credere debeat ab eo ſe accipere. Sacerdos enim, inquit, in Eccleſia tradit particulam, tenet verò eam qui accepit cum facultate; atque ita ſua illam manu ori admouet. Perinde igitur eſt, ſiue quis vnam à Sacerdote particulam accipiat, ſiue multas ſimul.

Cum tantus Doctor ita ſcribat, euidens eſt, priſcis illis tēporibus communionem fuiſſe indifferentem; & priuatam quidem domi ſub una ſpecie, publicam verò ſub vtraque dari conſueuiſſe adultis.

Fabulantur ergo Caluiniſtæ, Quòd Inſtitutor mandauerit, Vtramque ſpeciem ab omnibus eſſe ſumendam.

Quod ſub altera ſpecie communio ſit mutila. Quodque talis communio fiat pro libito humani arbitrij. Falſum quippe primum, ſecundum magis falſum, falſiſſimum eſt tertiū. Neq. enim hoc pendet ab illo; Sic volo, ſic iubeo: ſed ſecundum Apoſtolica inſtituta Dei Eccleſia ſeruat, quod rerum, temporum, locorum congruentia poſtulat.

Decimum Atheiſmi genus; Vbi, inquit, participauerimus digne, & communicauerimus integre corpus & ſanguinem Chriſti in ſacramento, fatemur eſſe iam nos reconciliatos, capiti noſtro vnitos, & συσσώμους.

Pugnat cum Apoſtoli præcepto 1. Cor. 11. 28. Probet ſe ipſum homo, & ſic de pane illo edat. Exponit Chryſoſtomus; Probet, ideſt pura accedat conſcientia. Non ergo ſumpta communione reconciliatur homo; ſed reconciliatus Deo ad communionem debet accedere. Reconciliatur verò eo modo, quem Eccleſia Græcorum cum vniuerſa Catholica Eccleſia ab Apoſtolis didicit, & Concilia, & ſancti Orientales, & Euchologia, & quotidianus Græcorum ritus teſtatur, nimirum per ſacramentum Pœnitentiæ. Quod quia Caluiniſtæ negant, ordinatiſſimos quoque ſacramentorum effectus negant, & pugnant cum Inſtitutore ſacramentorum, vt ſint non ſolum Antichriſtiani, ſed etiam Antichriſti.

CRedimus defunctorum animas eſſe vel in beatitudine, vel in damnatione, prout quiſque geſſerit. Migrantes enim è corporibus, illico vel ad Chriſtum, vel in infernum migrare: Quia qualis vnuſquiſque in morte inuenitur, talis iudicatur. Poſt hanc vitam nulla eſt facultas reſipiſcentiæ. In hac vita tempus eſt gratiæ. Ideo qui hic iuſtificātur, nullam amplius poſthac ſubibunt pœnam Qui autem non iuſtificati moriuntur, in pœnas deſtinantur æternas. Ex quo patet, commentum de Purgatorio non eſſe admittendum; ſed in veritate ſtatuendum, Vnumquemque debere in hoc ſeculo reſipiſcere, remiſſionemque peccatorum per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum impetrare, ſi ſaluus eſſe voluerit.

CENSVRA.

IN huius quoque Articuli blaſphemijs Caluiniſtæ & Cyrillus ſymphoniam canunt, vt ex eius Anathematiſmis patet. Et mirum quidem non eſt, homines alienigenas, fidei deſertores tam procaciter deblaterare; at Græcum hominem, Græcorum Patriarcham, qui ſe non indoctum profitetur, ſequi vulgarem ſenſum idiotarum, & ineptias ſchiſmaticorum, & Caluiniſtarum impietatem, deploranda omnino eſt infelicitas, & ærumnarum omnium grauiſſimus cumulus.

Eſt igitur prima hæreſis huius Articuli; Quod Saluatore ipſo prædicante ac docente Matt. 4. 17. Pœnitetiam agite, appropinquauit enim Regnum cœlorum: Caluiniſtæ pœnitentiam in reſipiſcentiam mutant: quaſi verò idem valeant, idemque ſint. Cum reſipiſcentia poſſit eſſe per ſimplicem à malo ceſſationem, & conuerſionem in bonam frugem; & non exigat confeſſionem oris, & ſatiſfactionem operis. At ſacramentum Pœnitentiæ requirat & odium ac deteſtationem comiſſorum criminum in corde pœnitentis, cum propoſito in poſterum abſtinendi, & integram erratorum confeſſionem ad pedes Sacerdotis iudicis; & ſatisfactionis opera pro grauitate peccatorũ. Quæ omnia Chriſti inſtituto ab Apoſt. tradita tenuit ſemper Oriẽtalis Eccleſia.

Ita ſanctus Baſilius in principio ſuorum moralium agens de Pœnitentia, proprietatibus & fructibus eius. Nazianzenus oratione in ſanctum Baptiſma, & paſſim.

Chryſoſtomus in expoſit. 6. ad Hebræos, & octo de Pœnitentia ſermonibus, vbi aurea ſua dicendi copia pœnitentiam & partes eius ſuadet, varioſq. & multiplices ſatisfactionis modos exponit. Qui propterea etiã à Græcis Pœnitẽtiæ præcò appellatus eſt, quia vehemẽtiſſimo ſpiritu inſurgebat zelantiſſimus Pater contra Nouatianam hæreſim id temporis vigentem Conſtantinopoli, negãtemq. vſum Confeſſionis auricularis, quam Eccleſia Catholica cum Euangelij prædicatione acceperat. Et præter hæc ſumma Eccleſiæ luminaria, extant multi pœnitentiales Canones apud Græcos à Patribus ſcripti, in quibus & virtus contritionis, & efficacia confeſſionis, & varij ſatisfactionum gradus expreſſiſſimè & luculentiſſime habentur, quibus inſtituuntur ſpirituales Patres ad vſum ſacramenti Pœnitentiæ. Caluiniſtæ verò pœnitentiam in reſipiſcentiam mutantes peruertunt omnia; & ſuæ temeritatis licentia volunt, Reſipiſcentiam in omnibus eiuſdem eſſe rationis; vt per excogitata eorum fundamenta ſaluus ſit homo reſipiſcens, pereat non reſipiſcens. Vnde verò habent, ipſam quoque ſuam reſipiſcentiam in omnibus eiuſdem eſſe rationis? omnes ne reſipiſcẽtes eadem vi prudentiæ, eodem ſtudio, eodem virtutis

gradu reſipiſcunt? Si eodem omnes, Cur inter ſanctos diſ-ferentia, dicente Apoſtolo 1. Cor. 15. 41. Stella differt à ſtella in claritate: ideſt vt Chryſoſtomus exponit: ſancti non ſunt æqualiter ſancti? Si non eodem omnes, ergo da-tur maior & minor reſipiſcētiæ gradus. Et qui non omnino perfecte reſipiſcit, non eſt illico beatitudine dignus: nec mi-grare debet in infernum, quia profecto viuens reſipuit. Er-go velint, nolint Caluiniſtæ, per ſua etiam falſiſſima fun-damenta cogūtur fateri, ex nō ſummo Reſipiſcentiæ gradu ſequi dandum eſſe medium Purgationis locum. At multò magis elucet hæc veritas in ipſo Dogmate veritatis. Si enim peccare eſt agere contra legem Dei, & proinde apud diui-nam bonitatem offendere, neceſſe eſt pœnitentem non ſolum declinare à malo, & bonum facere; ſed etiam odium in anteactam vitam concipere, & non peccandi propoſitum de cætero ſtabilire: & actū hunc ita neceſſario includit pœ-nitentia, vt nullo tempore ſine illo fuerit remiſſio pecca-torum. Ex eo actu ſequitur ab inſtituto Chriſti iudicialis actus ſacerdotum; quibus data poteſtas remittendi vel retinen-di peccata, neceſſario exigit plenam è confitentium ore notitiam omnium mortalium erratorum, vt ferant iudicium, & ſatisfactionis opera iniungant; ſine quibus offenſus non placaretur Deus: quia non reduceretur ad debitam æquali-tatem illud, quo Deus offenſus eſt. & hæc omnia tā certa, tam explorata ſemper fuerunt Orientali Eccleſiæ, vt hæc negare ſit omnium ſanctorum Orientalium Patrum inſtituta & doctrinam impudenter reijcere, & ſenſu carere; Cum Græcorum Confeſſarij libellos habeant manuſcriptos, con-tinentes interrogationum formulas, quibus vti debeant ad examinanda pœnitentium peccata, & iniungen-dos ijs varios canones, ideſt ſatiſfactionis pœnas. Quos illi libellos compoſitos aſſerunt à Ioanne Ieiunatore Pa-triarcha Conſtantinopolitano, ſiue etiam ab alijs.

Et quia pœnitentes non omnes perfectum habent dolo-rem de peccatis, non omnes in confeſſione leuia quoque omnia exponunt, non omnes digna præſtant ſatisfactionis opera; idcirco impoſſibile eſt vnum eſſe omnium ſtatum;

 & quā-

& quamuis ad ſalutem omnes pertineant qui veram pœnitentiã egerunt, omnes tamen in eodem eſſe ſtatu ſalutis. ſed fatendum eſt eſſe qui nullo reatu impediti ſtatim in cœlum auolent: eſſe, qui purgatione indigeant, & ſatisfactionis debito detenti habeant quod iuſtitiæ Dei ſoluant. Ex quo ſequitur, Caluiniſtarum doctrinam de ſimplici reſipiſcentia eſſe ſummã ignorantiã, ſummã blaſphemiã; Euangelio, Concilijs, ſanctis Patribus, inſtituto & ritibus Græcorum omnino contrariam. Satis erit vnum afferre inſtar omnium, vt teſtimonium inuictæ veritati dicat. Sanctus Dionyſius Areopagita de Eccleſiaſtica Hierarchia, cap. Myſterij de pie defunctis; Siquis, inquit, hic deiformem egit & ſacratiſſimam vitam, quantum licet homini Deum imitari, erit ille in futuro ſeculo in diuinis beatiſque ſedibus. Si verò vita ſummè deiformi inferiorem duxit, ſed vitam tamen ſacram, ſimilis illi quoque retributio dabitur.

Et infra. Orat, inquit, Pontifex pro defuncto; rogatque vt diuina bonitas dimittat, quæ ille pro humana fragilitate peccauit; & collocet eum in luce & regione viuorum; in ſinu Abraham, Iſaac, & Iacob; in loco vnde procul abeſt dolor, mæror, & gemitus.

Deinde ſanctus Pater obijcit ſibi; qua ratione fieri poſſit, vt ad preces Pontificis dimittantur mortuo peccata, cum diuina iuſtitia reddat pro cuiuſque operibus, quæ meretur.

Et reſpondens ait; Se dicturum, quæ tradita accepit à diuinis magiſtris. Retribui quidem à diuina iuſtitia, prout quiſque geſſit. Diuinam tamen bonitatem paruipendere maculas à pijs hominibus humana fragilitate cõtractas, cum nemo ſit mundus à ſorde. En non vnum ſalutis ſtatum. En debitorum in alia vita ſolutionem. Non mirum, vt diximus, in his erraſſe Caluiniſtas: ſed Cyrillum deuiare ab Apoſtolorum doctrina, & omnes omnium ſanctorum inſtitutiones proijcere, non Græci, non Sacerdotis, ſed impij proditoris, impij & ſacrilegi homicidæ animarum ſcelus & parricidium eſt.

Quando verò Cyrillus operatur ſacris, fingit ne, & tanquam

quam hiſtrionem agit in ſcena; an ſerio ad altare ſtat? Si fingit, plane Chriſtianus non eſt; ſed cum Iuda comparandus, imo habendus & Iuda deterior: Quod enim ſemel ille vendidit, hic toties proculcat; & ſe & vniuerſam nationem quantũ in ſe eſt, Caluiniſtis vendit. Si non fingit; quæro, pro quibusnam animabus orat in liturgia, in diuinis officijs, in frequentiſſimis mortuorum commemorationibus, pijs ſupplicationibus, & eleemoſynis quæ fiunt pro defunctis? Quæ omnia traditionis eſſe Apoſtolicæ clamat Areopagita, & Chryſoſtomus paſſim, teſtaturque Damaſcenus in ſuis Canticis.

Ex his ergo habemus, Reſipiſcentiam ſumi pro pœnitentia contra Euangelicam veritatem.

Habemus, alteram partem ſtatus animarum, ſcilicet ad ſalutem ſpectantium, non vnius eſſe rationis, ſed plures habere gradus.

Habemus, falſiſſimum eſſe, migrantes è vita vel ad Chriſtum illico migrare, vel in infernum.

Secunda Hæreſis; Qui, inquit, iuſtificãtur hic, nullam poſthac ſubibunt pœnam. At ſanctus Gregorius Nazianzenus oratione de ſacro Baptiſmate conferens excellentiam gratiæ baptiſmalis cum reconciliatione per pœnitentiam; Quanta, inquit, lacrymarum vis exæquabit fontem Baptiſmatis? Quis verò ſit fidei-iuſſor fore, vt finis curationem expectet? nec futurum, vt nos adhuc debitores tribunal iudicantis excipiat, & indigeamus opera ignis? En catholicam Patrum doctrinam. En veritatis tramitem; quòd iuſtificati hic, ſi ſint adhuc debitores, pœnas ſubire debeant. Quibus magiſtris contraria didicerunt Caluiniſtæ? Nondum, inquit Nazianzenus, perſoluto debito quid, ſi morte præueniamur? & vocemur ad tribunal, & indigeamus opera ignis, non permiſſo nobis tempore lacrymarum, ſuſpiriorum, incuruationum, humicubationum, vigiliarum, macerationis corporis & animæ, emendationiſque per confeſſionem & abiectum viuendi modum? Et ſi enim vnuſquiſque talis iudicatur, qualis in morte inuenitur; non tamen inde ſequitur, ſi iuſtificatus eſt inuentus, vt liber etiam ſit

 ab omni

ab omni pœna. Agnoſcit enim Nazianzenus pœnitentem iuſtificatum, indigentem tamen ignis opera. Quod ſi verum non eſſet, omnis ritus & officia religionis Græcorum ab incunabilis Chriſtianæ fidei ludus & figmentum eſſent ſcenicum, & viliora iudaicis cæremonijs.

Tertia hæreſis. Commentum, inquiunt, de Purgatorio non eſt admittendum. Egregia Caluiniſtarum cōcluſio Sed omnino verum eſt; Prou. 18. 3. Impium, cum venerit in profundum malorum, contemnere. Ergo quod Nazianzenus ait Oratione funebri in Cæſarium fratrem; ſe illi per ſoluiſſe, perſoluturumq. fuiſſe commemorationes anniuerſarias, ſicut hodieq; fit apud Græcos pro fideliũ animabus, vt ſubleuentur, & ſuffragijs viuorum adiuuentur, cōmenta & fabulæ ſunt; & Caluiniſtæ vera dicunt? Quis adeo impius, vt credat? adeo vecors, vt affirmet? Muta fiant labia doloſa, quæ portentoſam loquuntur iniquitatem.

Nullum quippe inter dogmata Catholicæ fidei ſæpius eſt apud Græcos repetitum, frequentius celebratum, & ſtudioſius obſeruatum fide & certitudine ferendi mortuis auxilij per ſacrificia, preces & pia opera; vt liberati à pœnis tranſuolent ad beatitudinem; Quòd ipſiſſimum eſt Dogma Purgatorij. Hoc igitur vocare commentum, eſt totam funditus euertere Græcorum Religionem.

Ita cum xj. Articulos huius impiæ Confeſſionis ornaſſet Auctor xxxv. Hæreticis aſſertionibus hæc ſubiungit.

COmpendioſam iſtam Confeſſionem noſtrã futuram coniecturamus in ſignum contradictionis apud illos, quibus placet nos calumniari, & iniuſtè perſequi. At nos confidimus in domino noſtro Ieſu Chriſto; & ſperamus, quòd cau-

cauſam ſuorum fidelium non relinquet; neque virgam malignorum ſuper ſortem iuſtorum. Data in Conſtantinopoli, in Patriarchatu, menſe Martij 1629.

Cyrillus Patriarcha Conſtantinopolitanus.

SI Cyrillus hodie Patriarcha Conſtantinopolitanus ſubſcipſit hanc non compendioſam Confeſſionem, ſed diſpendioſam infidelitatis profuſionem; conſtituit ſe infelix nequiorem diabolo. Is enim in agro dominico ſuperſeminauit zizania; Cyrillus verò ſi ita eſt, bis Diabolus eſt; etenim ad antiqua ſchiſmatis zizania ſuperſeminauit noua Caluiniſmi zizania. Non ergo conijcere, ſed pro certo habere debebat fore, vt Occidentalis & Orientalis Eccleſia mercenarium iniquitatis ſatorem agnoſceret. Nec ſe calumnijs impetendum conqueri; Diabolus enim calumniator non ipſe patitur, ſed alijs ſtruit calumnias. Nó iniuſtas perſecutiones patitur, qui ad hoc natus videtur, vt miſeram nationem diuexet & laceret. Non eſt, quòd in Domino confidat, Nam via non fauet deuiationi, non veritas falſitati, non vita morti. Non eſt patronus infidelitatis fidei magiſter & veritatis. Nec virga & baculus correctionis, ſed ignis æternæ damnationis manet impietatis profeſſores.

Si Cyrillus eſt auctor, maniſeſtet ſe mundo. Manifeſtabit verò vel contraria ſcribendo, vel palàm & publicè à ficta ſui nominis inſcriptione ſe defendendo: tacendo enim magis erit reus, quia & hæc ſcripſiſſe, & rurſus ea comprobaſſe videbitur.

Vt verò incertis certi aliquid addatur, quia præſertim ſupra mentio facta eſt Anathematiſmorum Cyrilli, exponendos hic duximus, vt oblatos accepimus ab Orientalibus

Anno Domini 1616. In Eccleſia, audiente frequente populo Cyrillus ita pronuntiauit.

Cyrillus miſeratione diuina Papa & Patriarcha magnæ vrbis Alexandriæ & iudex orbis terrarum.

Omnibus Tirgouiſtum incolentibus orthodoxis Chriſtianis, tam Religioſis, quàm ſecularibus, germanis filijs ſanctæ Chriſti Catholicæ & Apoſtolicæ Orientalis Eccleſiæ; Qui omnẽ inanẽ vocem & additamentũ tam hæreticorum, quàm Latinorum; à quibus noſtra orthodoxa fides ſubdole oppugnatur; iure optimo auerſantur, & reijciunt propter Euangelicam veritatem: Gratia ſit & pax & miſericordia ab omnipotente Deo & domino noſtro Ieſu Chriſto Saluatore noſtro.

NOn parua tempeſtas exagitauit olim Arcam illam veterem, quando vehementi vndarum agitatione quaſſata ferebatur ſuper aquas, Catarractis Deo permittente effundentibus impetuoſiſſimos imbres, & ipſis fere qui in Arca erant exitium comminantibus; ita vt incluſis in ea nulla ſpes eſſet ſalutis, ſi Deus non eſſet recordatus gubernatoris Noe, & im-

& imminuiſſet aquas. Figuram hæc fuiſſe arbitror malorum, quibus nunc Arca noua, nimirum Eccleſia noſtra vrgetur. Quæ nec deſitura ſperamus, ni Deus improbos Catarractas, ſimplicium animarum corruptores reprimat & amoliatur. Atrox enim contra nos bellum excitarunt, dum magna pace frueretur Eccleſia *in hac ciuitate, quam illi turbarunt. Scopus ergo nobis eſt, tradere vobis armaturam contra illos; ea ſcilicet, quæ hic ſcribemus. Qua poſſitis orthodoxiam veſtram tutius defendere à conatibus eorum. Et ne ſcriptum noſtrum graue ſit idiotis, materna Græcorum lingua & argumentum & ſenſum noſtrum explicabimus in hunc modum.*

E ſeniore Roma venerunt quidam, in ea latiniſmum edocti. Et quod grauius eſt, Græci, nati & educati in media regione Græciæ; quorũ parentes verè dixerim nullum vnquam vidiſſe Francorum; profecti Romam, non tantum ſuam fidem abnegarunt, ſed oppugnant etiam vera & orthodoxa Orientalis Eccleſiæ Dogmata; quæ Chriſtus ipſe nobis tradidit, ſacri diuinique Saluatoris diſcipuli, & ſanctorum Patrum Concilia. Quoniam igitur nos hinc diſceſſuri

ſceſſuri ſumus, mandamus charitati veſtræ, vt ſtabiles in veſtra Religione & orthodoxia perſiſtatis: & huiuſmodi Latinorum dogmatum fautores, veſtrarumque conſcientiarum corruptores omnino nō audiatis, ſed reijciatis vt hæreticos, veſtræq. ſalutis hoſtes, quotieſcumque contra ea dixerint quæ hic ſcribemus; Contraria enim ſentire debetis.

RESPONSIO.

VIdeant Chriſtiani omnes, qua rabie vir bonus oblatret. Qui græcum nomen eo redigit, vt per ipſum idem ſit eſſe græcum, & poteſtatis ſancti Petri abnegatorem; eſſe græci hominis filium, & pernicioſiſsimi ſchiſmatis defenſorem; eſſe græca matre natum, & antiquæ Græcorum orthodoxiæ perſecutorem. Agebat olim gratias, ex Euſeb.Ecc.hiſt.4. Romanæ Eccleſiæ Corinthiorum Epiſc. Dionyſius, ſummo Pontifice ſancto Sotere; quòd magna liberalitate ſubſidia mitteret Eccleſijs omnibus, & ſubleuaret inopiam, & opem ferret ad metalla damnatis pro vetuſtiſsimo, inquit, Romanorum more: Quodque Soter Pontifex Chriſtianos Romam euntes pijs ſermonibus ſolaretur. Quas nunc egregiæ ſanctitatis Epiſcopus ageret Romanæ Eccleſiæ gratias, quòd Nationi Græcorum omnium nunc rerum infelicitate laboranti, & omni ſpe humana deſtitutæ ſtudiorum domum Romæ erexerit, complures alat adoleſcentes, ſpem & ſolatium Græciæ; liberalibus diſciplinis inſtituat, extructa etiam illis æde pulcherrima, vt ritu patrio Deum colant; & ora malignātiū obſtruantur; qui Romam non Græcorum matrem, ſed nouercam; non veræ, antiquæ, orthodoxæ Religionis Græcorum propugnatricem, ſed oppugnatricem calumniantur? Prodierunt ad hanc diem ex hoc veræ pietatis lyceo pij doctiq. viri, hoc vnū dicen-

tes,hoc vnū affirmantes; Opiniones quibus hodie Græcorū plurimi diſſentiunt à Rom.Eccleſia,non promanare è traditione & doctrina Conciliorū generaliū,Doctorumq.Orientalium; ſed eſſe fraudes & fallacias Photij & Photianorum. Proinde redeundum eſſe ad normam antiquitatis. Hæc Cyrillo diſplicent, vel quia ſalutis æternæ immemor eſt; vel quia ſanctos Patres non legit, vel ſi legit parum illis credit. Vtcumq.ſit,impiè dixit, Græcos Romæ educatos ſuā fidem abnegare; quaſi ſchiſmatis deteſtatio ſit fidei abnegatio. Maior impietas eſt, quam addidit; Romanæ Eccleſiæ alumnos oppugnare Dogmata à Chriſto, Apoſtolis, & Cōcilijs tradita. Quæ ſuā ſunt, Cyrillus tribuit alijs; & meretricis fronte non veretur aſſerere, quod defendere non poteſt. Hortatur,& mandat ſchiſmaticis, vt ſchiſmatici ſint. Et qui verbum Dei ſeminare debebat in populorum cordibus, ſeminauit in ſuam illorumque perniciem zizania ſchiſmatis. Verè enim zizania, & vanitatis dogmata ſunt ſchiſmaticorum deliria,nullo veritatis fundamento, nulla ſanctorum auctoritate innixa. Id ita eſſe ex Anathematiſmis patebit.

CYRILLI ANATHEMATISMVS I.

QVisquis ore & corde non confitetur; præſertim qui græcus dicitur & filius Orientalis Eccleſiæ,& baptizatus eſt ritu græco, chriſtianè, quemadmodum nos; Deinde non confitetur, quòd ſanctiſſimus Spiritus procedat ex ſolo Patre ſubſtantialiter & perſonaliter: Quodque temporaliter ex Patre & Filio. Quiſquis non ita confitetur,ſed dicit;Spiritum procedere ex Patre & Filio; ſit ille extra Eccleſiam noſtram, nec habeat communionem nobiſcum; & ſit Anathema.

RES-

HOc egregio Anathematiſmo feriuntur, ideſt ſagittis paruulorum apparentibus & euanidis vulnerari præ alijs videntur inuictiſſimi propugnatores fidei & veritatis magiſtri, Athanaſius magnus, Baſilius magnus, & Cyrillus Alexandrinus; Qui vt Neſtorio reſponderet huius hæreſeos inuentori, dicebat in 3. Synodo: Spiritum eſſe virtutem Filij, ſicut & Patris; & profundi à Filio, ſicut & à Patre. Filius enim, inquit, vtebatur Spiritu ſancto in efficiendis miraculis, ſicut homo fortis ſua fortitudine vtitur. Perſonam autem diuinam vti perſona diuina tanquam ſua, quia effunditur ab illa; & vnam perſonam eſſe virtutem effuſam ab alia; num poſſit intelligi ſine productione vnius ab alia; videat Cyrillus an poſſit intelligere. Et certo ſciat, ſuum Anathematiſmum non in ſanctos veritatis Doctores, ſed in caput auctoris recidere. quamquam tela emiſſa è manu hominis vires auctoritatis non habente, nulla omnino ſunt.

Secunda huius Anathematiſmi hæreſis eſt in ijs verbis, (Baptizatus ritu græco, Chriſtianè, quemadmodum nos) Videtur enim affirmare, Baptiſmum alio quàm ritu græco collatum non eſſe baptiſmum Chriſtianorum. Et inſanit omnino Cyrillus. Nec meretur hoc dictum, vt vocetur hæreſis, ſed blaſphemiæ vorago. Sanctæ Synodi prima & ſecunda non reijciunt vel hæreticorum baptiſma, quos in ſuis Canonibus enumerant. Quæ noua & inaudita Cyrilli impietas, vt ſolo ritu græco circumſcribat Chriſtianorum baptiſma?

Tertia hæreſis eſt; Quòd fatendam eſſe ait ſolam proceſſionem Spiritus temporalem à Patre & Filio. Nimirum illud, inane ſchiſmaticorum perfugium. Temporalis enim miſſio in diuinis ſupponit auctoritatem mittentis in miſſum. mittitur autem Spiritus à Filio, quia per ſanctum Cyrillum virtus eſt Filij. Auctoritas ergo diuinæ perſonæ in perſonam diuinam non poteſt eſſe, niſi producentis in productum. Nugatur itaq. Cyrillus cum principe ſchiſmaticorum Photio

Photio, cum vaniloquo Gregorio Palama, & cum pertinaci veritatis hoſte Marco Epheſio.

ANATHEMATISMVS II.

QVi non confitetur in Sacramento Communionis debere etiam laicos ſumere pretioſum & immaculatum corpus & ſanguinem: ſed aiunt, ſumendum eſſe ſolum pretioſum corpus, non etiam ſanguinem; ſit extra Eccleſiam, & Anathema. Inſuper qui dicit, Inſumptione ſolius carnis ſumi etiam ſanguinem, quæ Chriſtus omnino ſeparata dedit, ipſi verò non ſeruant: eſto Anathema.

RESPONSIO.

HIc anathematizat Baſilium magnum, qui in epiſtola de Communione ad Patriciam totum plane oppoſitum docet, vt ſupra expoſitum eſt in Articulum 17. Quod ſi Articuli & Anathematiſmi ab eadem officina prodeunt, Auctor egregie deludit & Græcos & Caluiniſtas. Quòd enim fatetur vt græcus, cum Caluiniſtis negat. & ſiue græcus ſiue Caluiniſta pugnat cum Euangelio, cum indifferēti vſu Orientalis Eccleſiæ, cum ſacris liturgiæ ritibus, & præſertim præſanctificatorum. Græca enim vera Orientalis Eccleſia, cuius vtinam fides & ritus noſtris vigerent temporibus; haſce Cyrilli ineptias non ſomniauit, Sacerdos græcus ante actum communionis emittit confeſſionem illam admirabilem, quod particula illa, quam tenet in vola manus, eſt Chriſtus filius Dei. Qua ergo fronte

Cyrillus

Cyrillus negat in vno indiuiſo Chriſto ſimul ſumi corpus & ſanguinem? Quo verò Doctore didicit, quia Chriſtus in diuerſis ſpeciebus incruentum inſtituit ſacrificium, ab eodem fuiſſe quoque inſtitutam Communionem omnibus Chriſtianis ſub diuerſis ſpeciebus; Cum Baſilius magnus teſtetur oppoſitum; & perpetuus, vt dictum eſt, Orientalis Eccleſiæ vſus?

Sed hæc eſt audacia ſchiſmaticorum, audacia filia ignorantiæ; cum & ignorantia ſit peruicaciæ fætus: Peruicacia verò ſit & malorum inſtitutis magiſtrorum; qui vt αὐτοκέφαλοι ſint, non euoluunt libros generalium Conciliorum, & ſanctorum monumenta Doctorum, vt ex ijs hauriant orthodoxæ pietatis fluenta: ſed ſi quas cuiuſpiam ſchiſmatici ſcriptoris cœnoſas recondunt ſchedulas, illas ebibunt, illis inhiant; fiuntque tenebroſorum inſtitutorum tenebroſi diſcipuli: Et quæ ſemel imbiberunt toxica, nulla vi antidotorum expellere volunt, vt ſani fiant.

Scribat Cyrillus, è quibus fontibus, è qua Conciliorum ſanctorum ve Patrum auctoritate deriuet huiuſmodi Anathematiſmos. Scripſit & ſanctus Cyrillus contra Neſtorium Anathematiſmos. Verum impiè reprehenſos & accuſatos non ſemel defendit & tutatus eſt accerrimè. liberet ſe vera infamia & recens Cyrillus. Anathematiſmi eius falſi ſunt, ſchiſmatici ſunt, hæretici ſunt, contra Euangelicam veritatem ſunt, contra Orientalem Eccleſiam ſunt; Orientalem inquam veram & fundatam traditionibus Apoſtolicis. Qui enim illius Dogmata non ſequuntur, etſi Orientales ſunt, verè tamen Eccleſia Orientalis non ſunt, quamdiu à ſenſu, dogmatibus, & primæua illius inſtitutione diſcordes ſunt.

ANA-

ANATHEMATISMVS III.

QVi dicit, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in myſtica cœna habuiſſe azymum, vt Iudæos, & non panẽ fermentatum; ſit ille procul à nobis; & eſto Anathema, vt iudaizans, ac Dogmata Apolinarij & Armeniorum inducens in Eccleſiam. Idcirco ſit ſecundò Anathema.

RESPONSIO.

HIc anathematizat ſanctos Patres: Chryſoſtomũ locis infra citatis, Epiphanium hæreſi Ebionitarum, nec non ſanctum Polycarpum Epiſcopum & martyrem, qui cum omnibus Epiſcopis Aſianis, vt narrat Euſebius lib. 5. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, Paſcha cum Iudæis celebrabat tempore Azymorum, ex traditione Apoſtolorum Ioannis & Philippi, ne tempus, inquit, Euangelicum præterirent. Quem deinde morem rite mutarunt tum antiquis Romanorum Pontificum cohortationibus & minis ad hoc adigentibus; tum auctoritate primi Concilij Nicæni, vt ſe ad conſuetudinem vniuerſalis Eccleſiæ conformarent; non verò quòd falſò putarent, Chriſtum tradidiſſe Paſcha tempore Azymorum. Hoc enim debebat obijcere illis Concilium, & probare quòd deciperentur. Nunc autem nihil tale obiecit; ſed tantũ eo nomine diſplicebat Aſianorum mos, quia Chriſtiani ſequerentur hebræos; vt conſtat ex fragmentis 1 Synodi; & Chryſoſ. Ser. in Ieiunãtes primũ Paſcha. At Cyrilli Anathematiſmus Euangeliſtas quoq; ipſos ferit; qui narrant expreſſiſſime, Chriſtũ celebraſſe Paſcha Iudæorũ, quo tempore ſolũ azymis veſci licebat. Nec ſuffragatur Cyrillo illud Ioann.

cap. 18; 28. Et ipſi non introierunt in Prætorium, vt manducarent Paſcha.

. Non enim per verba hæc ſignificat Ioannes, Chriſtum præueniſſe Iudæos, vt proinde ſacramentum inſtituerit fermentato. Sed; vt manducarent, inquit; id eſt iuxta Chryſoſtomum, nomine Paſchæ intelligendo comeſtionem Azymorum per ſeptem dies: quaſi diceret Ioannes, ſed vt inchoatis Azymis veſcerentur: Alioquin quomodo Ioannes tradidiſſet Aſianis, vt ſi vellent imitari Chriſtum, celebrarent cum Iudæis; deinde ſcripſiſſet in Euangelio, alio die Chriſtum, alio Iudæos celebraſſe? Hæc enim nullo modo cohærent.

Illud porro ſumma dignum admiratione eſt, quod ſchiſmaticorum peruicacia corrupit etiam Chryſoſtomi locum. Cum enim ſanctus Pater illud Matthæi 26. 57. Duxerunt Ieſum ad Caipham: expoſuiſſet his verbis: Cur adduxerunt illum eo, vbi omnes congregati erant? Vt omnia fierent è ſententia Pontificum. Erat enim ille tunc Pontifex, & omnes illum expectabant. Ita pernoctabant, & peruigiles ad hoc erant. Non enim tunc, inquit, comederunt Paſcha; ſed ideo peruigilabant. Erat mane, inquit Ioannes; mox; & ipſi nō introierūt in Prætoriū, vt non contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha. Quid ergo dicendum: Quòd poſtridie comederunt, & legē ſoluerunt ob huius homicidij deſideriū. Certè enim Chriſtus nō præteriiſſet tempus Paſchæ, qui ad veſperam illud comedit; ſed illi nihil non audentes, & innumeras leges proculcantes. Quia enim vehementi ardebant ira, & experti ſæpe inferre illi necem non potuerūt; tunc præter expectationem apprehenſum vt patrandæ cædis deſiderium explentes è medio tollerent, maluerunt etiam differre Paſcha.

Cum in his apertiſſimè Chryſoſt. accuſet Iudæos, illoſque aſſerat diſtuliſſe tempus Paſchæ, non Chriſtum anteuertiſſe: Huius tamen oppoſitum legitur in expoſitione eiuſdem in caput Ioannis 18. in illud; Adducunt Ieſum in prætorium, his verbis,

Quid verò eſt; vt manducarent Paſcha? Nam ipſe illud celebrauerat vna azymorum. Vel igitur Paſcha vocat totum ſolemnitatis tempus: vel quia tunc illi celebrabant Paſcha, ipſe verò pridie illud tradidit, ſuam cædem reſeruans in Paraſceuen, quando & vetus paſcha celebrabatur.

En egregiam impoſturam.

Hæc enim interpretatio ſecum omnino pugnantem facit Chryſoſtomum: Siquidem in dictum c. Matt. 26. 17. rurſus ait exponens verba illa; Prima autem die azymorum acceſſerunt Diſcipuli ad Ieſum: Primam diem Azymorum vocari diem ante Azyma. Semper enim inquit diem à veſpera numerant. Et illum diem memorari, cuius ad veſperam paſcha erat ſacrificandū. Nā feria quinta acceſſerūt Diſcipuli. & hunc diem, ait, ſignificat Matthæus dicens, ante Azyma, Indicans tempus quo acceſſerunt: Lucas autem hoc pacto; cap. 22. 7. Venit autem dies Azymorum; in qua neceſſe erat occidi Paſcha: Per illud, venit, intelligens, Paſcha vicinum eſſe, ad fores; nimirum veſperæ illius indicans tempus; à Veſpera enim incipiunt. Idcirco communiter addunt, Quando occidebatur paſcha. Et his ſimilia Chryſoſtomus dixit & repetit quinquies in Matthæum toto illo cap. & ſerm. in proditionem Iudæ & Paſcha, & ſermone in Ieiunantes primum Paſcha; vbi planiſſimis verbis ſic ait; Quia Chriſtus idcirco fecit Paſcha cum Iudæis, non vt cum illis & nos faciamus, ſed vt poſt vmbram induceret veritatem.

Quomodo ergo qui toties affirmat, Chriſtum legali tempore legale Paſcha celebraſſe: Deinde exponendo verba Ioannis, quem ſibi fauere falſo putant ſchiſmatici, ſcripſerit quaſi fugitiuis vocibus & obiter oppoſitū; quod. ſ. Chriſtus non ſeruauerit in celebrando Paſcha tempus legale? Hæc plano non conueniunt. & huius rei non leue teſtimonium haberi poteſt è manuſcripto codice Vaticano expoſitionis Chryſoſtomi in Ioannnem, num. 547. in quo verba hæc tantùm habentur; Quid verò eſt, vt manducarent Paſcha? nam ipſe illud celebrauerat vna Azymorum. Paſcha vocat totam ſolemnitatem. & nihil aliud ſubiungit: ex quo ruit omne de fermentato commentum; quamuis veriſſimè &

Azymo & fermentato conficiantur à ſacerdotibus ſacroſancta myſteria. Sed nunc impia Cyrilli redarguitur ignorantia, & ineptiſſimus Anathematiſmus. Chriſtum enim fermentato conſecraſſe, nec Euangelium, nec vllius ſancti Patris auctoritas docuit. Nam quando dixit Chryſoſtomus ſermone in Proditionem Iudæ, & Myſteriorum inſtitutionem; Vides, impura eſſe Azyma? quòd profana ſolemnitas? quòd Paſcha Iudaiçum eſt nullum, ſed ſolutum eſt? Quid à ſancto Patre reprehendatur, cæcus eſt, qui non videt. Quod ſi dicat ſchiſmaticus; Omnino Azyma comedi à Iudæis, ac proinde fugienda; nihil dicit. Iudæi enim offerebant etiam panes fermentatos; vt conſtat Leuitici cap. 23. juxta Septuaginta. eadem ergo ratione fugiendum eſſet Chriſtianis & fermentatum. Videat Cyrillus, quam ſacrilego ore obloquatur; dumque iudaiça vocat Azyma, quod fermentatum quoque velit, nolit, appellet iudaicum. Quod verò ſubdit; per Azymi aſſertionem induci in Eccleſiam Apolinarij & Armenorum dogmata; magnas ignorantiæ tenebras præfert. Quod enim per quamdam accòmodationem dixerunt quidam; Apolinarij dogma negantis in Chriſto animam rationalem, ſed loco mentis Verbum illi fuiſſe opinantis; Azymo eſſe ſimilem, in quo deeſt panis vltima perfectio; Cyrillus cum idiotarum & ignorantiæ ſchola putat ad celebrationem Azymorum pertinere. Rurſus quod de Armenis ait, ridiculum eſt, ſanctus Proclus egregiam ſcripſit ad Armenos epiſtolam contra Neſtorij blaſphemiam; quem ſancti Patres paſſim hæreticum vocant Iudaizantem. Quia ergo Neſtoriani iudaizabant, & Iudæi azymis veſcuntur, ex eo ſacrificium in Azymo vocare dogma Armenorum, quanta vis ignorantiæ? Iudaizabant Neſtorius & Neſtoriani, quia Chriſtum aſſerunt purum hominem; ergo Azymum eſt Armenorum Dogma? quid commune, aiunt, cani & balneo? Incertum, in hoc Anathematiſmo vtrum ſit maius; Impietas, an ignorantia. Certè Quiniſexta Græcorum Synodus, quæ nimia temeritate voluit eſſe magiſtra Romanæ Eccleſiæ; diligenter expendit Armenorum errores; & Canone 32. ſpeciatim agit de erro-

re quo laborabant in ſacrificio Euchariſtiæ ; & tamen de Azymo nihil illos reprehendit.

ANATHEMATISMVS Quartus.

QVi dicit, ſtatim vt Chriſtianus obit, eius animam iudicari, & non expectare generale illud iudicium, de quo Dominus in Euangelio: Anathema ſit. Præterea qui dicit, dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, cum venerit ad iudicandum, non propter animas venturum, ſed ad ferendam de corporibus ſententiam; Anathema ſit.

RESPONSIO.

HIc anathematizat ſanctum Gregorium Nazianzenum, imo & ſanctos Patres Quintæ Synodi ; proinde vniuerſam quoque Orientalem Eccleſiam. Nazianzenus, vt expoſitum eſt in ſecundam hæreſim vltimi Caluiniſtarum Articuli, clariſſimè docet particulare iudicium ſtatim à morte. Et ſancta generalis 5. Synodus appobando, quæ Iuſtinianus Imperator ſcripſit contra Origenem, declarat, narrationem de Lazaro & Epulone Luc. 16. veram eſſe hiſtoriam. Quomodo ergo Lazarus portatus fuit in ſinum Abrahæ, diues autem in infernum, nullo interpoſito particulari iudicio?

Quando verò Orientalis Eccleſia pro mortuis orat, quod ſemper facit, vt eorum animæ liberentur è loco pœnarum, & collocentur in loco quietis ; intelligit ne id fieri

poſſe ſine particulari iudicio? Si affirmet Cyrillus, inſanit. Si neget, ſibi aduerſatur, & ſuas voces ignorat. Quid? quod hoc eodem anathematiſmo ferit Beatiſſimum Gregorium magnum? qui de particulari & generali iudicio veritatem docet libro Dialogorum 4. cap. 25.

Poſthabita Sanctorum doctrina impie ſentire malum eſt. alios falſa docere, peius eſt: at falſa non credentes etiam anathematizare, inſaniſſimi eſt, pluſquam diaboli eſt.

ANATHEMATISMVS Quintus.

QVi dicit, animas Chriſtianorum, qui pœnitentiam in hac vita egerunt, ſed ſatisfactionis opera non perſoluerunt, ſeparatas à corpore ire in quemdam purgatorium ignem; vbi ſunt flammæ, tormenta, & pœnæ; quod eſt Gentilium fabula; Anathema ſit. Dant enim Chriſtianis peccandi licentiam.

RESPONSIO.

HIc ante alios anathematizantur ſancti Doctores, Baſilius magnus cap. 15. de Spiritu ſancto ad Amphilochium: præter ea quæ è commentarijs eiuſdem Baſilij in Iſaiam expoſita ſunt in explanatione 5. capitum pro Definitione ſacri Concilij Florentini. & ſanctus Gregorius Nazianzenus in fine orationis 2. qui ignis probantis & purgantis in alia vita meminerunt. Et cum Chryſoſtomo ſæpiſſime hortãte vt mortuis feratur auxilium, vniuerſa Oriẽtalis Eccleſia, quæ ab Apoſtolis accepit, vt pro mortuis

quotidie

quotidie oret iuxta ſenſum & teſtimonium Dionyſij Areopagitæ ſupra citati in primam hæreſim vltimi Caluiniſtarum Articuli.

Quid vocat Cyrillus Gentilium fabulam, purgationemne quamlibet, an purgationem per ignem? Quicquid dicat, Eccleſiam Græcorum deridet, in qua ſe ipſe Patriarcham œcumenicum venditat. Quid enim aliud Græci canticant, cum ita dicunt.

Deus ſpirituum & omnis carnis, qui mortem conculcaſti, & diabolum deuiciſti, & mundo vitam donaſti: ipſe Domine largire requiem animæ famuli tui defuncti in loco lucido, in loco viriditatis, in loco ἀναψύξεως, ideſt è nimio calore refrigerij: vnde abeſt dolor, triſtitia, & ſuſpirium. Omne peccatum ab eo commiſſum aut verbo, aut opere, aut cogitatione remitte, vt bonus & amator hominum.

Dicat Cyrillus, quid ſignificet verbum Refrigerij, & quæ ſequuntur. Si Eccleſia Græcorum à ſanctis Patribus olim inſtituta tenet gentilium fabulas, dicat palam hoc ipſe Græcis, vt ſciant ſub quo Patriarcha viuant, inimico, hoſte, & proditore Religionis Græcorum. Si hoc non audet, quid ergo ſibi volunt anathematiſmi falſitatis & impietatis pleni? vt miſeros idiotas deludat, & videatur habeaturque vulgo defenſor græcanicarum opinionum: ſed re vera ſit corruptor & violator pietatis antiquæ, Religionis veræ, traditionis Apoſtolicæ? Quo porro fundamento auſus eſt ſcribere, Purgatorij Dogma dare Chriſtianis peccandi licentiam?

Hæc erat querela ſanctæ generalis 5. Synodi contra Origenem, qui pœnarum inferni futurum aliquando finem docebat; proinde ſegniores homines ad bene agendum reddebat.

Purgatorium verò ijs, qui purgatorio digni ſunt, ideſt hominibus pijs, & cum vera pœnitentia decedentibus, non peccandi licentiam dat, ſed timorem inijcit pœnarum. Cyrillus, & qui negant Purgatorium, licentiam peccandi

dant; quia ſaluandis omnem peccatorum pœnam in hac vita ſtatuunt.

At quis non videt, non omnibus irrogari pœnas in hac vita dignas erratis? Si ergo & qui plura, & qui pauciora delicta commiſit, non diſſimiles patiuntur pœnas, fas erit dicere: Peccemus, aliqua enim leui pœna ſatisfaciemus. Heu Cyrilli ſtoliditatem in re fidei, heu hominis vanitatem.

ANA-

ANATHEMATISMVS Sextus.

QVi dicit Papam Romæ eſſe caput Eccleſiæ, non autem Chriſtum, Anathema ſit.

RESPONSIO.

QVid ait Cyrillus? Papam eſſe caput, non Chriſtum? vt ſi dicas, Eccleſiæ caput eſſe Vicarium Epiſcopi, non Epiſcopum? Quis adeo deſipit, vt ita dicat? Callide loquitur Cyrillus; quaſi qui dicit, Papam vt Chriſti Vicarium eſſe caput, neget Chriſtum eſſe caput. Non ita eſt: fallitur & fallit Cyrillus.

Proinde hoc infelicis aſtutiæ Anathematiſmo damnat ſanctam generalem Synodum Chalcedonenſem, quæ in ſua ad ſanctum Leonem magnum epiſtola poſt acta Synodi vocat, fatetur, & agnoſcit caput ſuum Romanum Pontificem.

Ex quo ſequitur, Cyrillum, quia non agnoſcit Romanum Pontificem caput ſuum, non eſſe eiuſdem fidei cum Patribus Quartæ Synodi. At qui Synodum illam non ſequitur, catholicus non eſt, Orthodoxus non eſt, verè Chriſtianus non eſt. Videat ergo Cyrillus, quos fructus è ſuis Anathematiſmis legat.

EPILOGVS CYRILLI post Anathematiſmos.

Rogo vos Chriſtiani mei per Dominum & animæ veſtræ vtilitatem, cauete vobis à lupis iſtis, quicumque illi ſint. Et Tomum hunc Anathematiſmorum crebro legite in Eccleſia; vt nota ſint vobis capita, in quibus huiuſmodi homines turbas mouebunt. Qui per totam vitam nihil aliud addidicerunt, quàm vt nobis orthodoxis Chriſtianis contrarij ſint. Vt rurſus malum & pernicies noſtri generis oriatur è græcis. At nos auditum ab illis auertentes, quantum poſſumus ſtabiles ſimus: Orate verò Deum, ne propter fidem intretis in tentationem. Quòd ſi opus fuerit, valde iucundum eſt, vt pro ſua Religione homo effundat ſanguinem. Tamen non eo vſque rem deuenire permittet Deus. Nihil enim ſunt aduerſarij noſtri, & per Dei gratiam imperiti & cæci. Cauete tamen vobis, & fugite illos. Dominus autem noſter Ieſus Chriſtus ſuum nobis det auxilium, benedictionem, & ſtatum pacificum

pacificum: & ſimul mediocritatis noſtræ preces faueant vobis omnibus. Amen.

Cyrillus miſeratione diuina Papa & Patriarcha magnæ Vrbis Alexandriæ.

POſt verba exhortationis non è zelo Dei ſecundum ſcientiam, ſed è zelotypia ſchiſmatis profecta ſecundum ignorantiam, ſubſcripſit ſe Cyrillus ſuis Anathematiſmis. Subſcripſerat antea, cum eſſet Leopoli anno 1596. apud Dominicum Soccouium Archiepiſcopum latinum Articulis fidei Catholicæ: eo tempore, quo in Ruſſiam ipſe profectus eſt, vt Ruthenorum cum Romana Eccleſia vnionem interturbaret. Nunc quoque circumfertur Caluiniana Confeſſio ſupra expoſita cum ſubſcriptione Cyrilli.

In Anath: ſubſcriptione totus eſt ſchiſmaticus: in altera neſcio an totus Catholicus: in tertia fortaſſe pluſquam totus Caluiniſta. Nos hominem cothurno mutabiliorem dignoſcere non poſſumus. Dicat ipſe quid ſit, ſchiſmaticus, Orthodoxus, an Antichriſtus. Orbi Chriſtiano iam notum eſt, quid ipſe non ſit. Conſtat enim è fructibus eius, eum non eſſe ſectatorem ſeptem Conciliorum, quæ ſuſcipiuntur à Græcis: non eſſe ſectatorem Athanaſij, Baſilij, Gregorij Theologi, Chryſoſtomi, Cyrilli Alexandrini & ceterorum Orientis luminum.

Notum ergo faciat, qui ſit, quos ſequatur, quam ſectam amplectatur. Et meminerit tremendiſſimæ illius ſententiæ Matt. 18.7. Væ mundo à ſcandalis. Neceſſe eſt enim,

enim , vt veniant ſcandala : Veruntamen væ homini illi , per quem ſcandalum venit . Et ſi ſcandalum tale ſit , ex quo non vnius hominis , ſed integræ Nationis ſequatur exitium , væ, væ homini illi ; melius illi erat , ſi natus non fuiſſet .

SOlamen miſeris ſocij; ſed fingere crimen
Fingenti verum duplicat exitium.
Dum Caluine tibi ſocios vis fingere Graios;
Non minus eſſe miſer, bis miſer eſſe cupis.